

**ZAKON
O POTVRĐIVANJU MINAMATA KONVENCIJE O ŽIVI**

Član 1

Potvrđuje se Minamata konvencija o živi usvojena 10. oktobra 2013. godine u Ženevi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku.

Član 2

Tekst konvencije iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik glasi:

MINAMATA CONVENTION ON MERCURY

The Parties to this Convention,

Recognizing that mercury is a chemical of global concern owing to its long-range atmospheric transport, its persistence in the environment once anthropogenically introduced, its ability to bioaccumulate in ecosystems and its significant negative effects on human health and the environment,

Recalling decision 25/5 of 20 February 2009 of the Governing Council of the United Nations Environment Programme to initiate international action to manage mercury in an efficient, effective and coherent manner,

Recalling paragraph 221 of the outcome document of the United Nations Conference on Sustainable Development "The future we want", which called for a successful outcome of the negotiations on a global legally binding instrument on mercury to address the risks to human health and the environment,

Recalling the United Nations Conference on Sustainable Development's reaffirmation of the principles of the Rio Declaration on Environment and Development, including, inter alia, common but differentiated responsibilities, and acknowledging States' respective circumstances and capabilities and the need for global action,

Aware of the health concerns, especially in developing countries, resulting from exposure to mercury of vulnerable populations, especially women, children, and, through them, future generations,

Noting the particular vulnerabilities of Arctic ecosystems and indigenous communities because of the biomagnification of mercury and contamination of traditional foods, and concerned about indigenous communities more generally with respect to the effects of mercury,

Recognizing the substantial lessons of Minamata Disease, in particular the serious health and environmental effects resulting from the mercury pollution, and the need to ensure proper management of mercury and the prevention of such events in the future,

Stressing the importance of financial, technical, technological, and capacity-building support, particularly for developing countries, and countries with economies in transition, in order to strengthen national capabilities for the management of mercury and to promote the effective implementation of the Convention,

Recognizing also the activities of the World Health Organization in the protection of human health related to mercury and the roles of relevant multilateral environmental agreements, especially the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal and the Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade,

Recognizing that this Convention and other international agreements in the field of the environment and trade are mutually supportive,

Emphasizing that nothing in this Convention is intended to affect the rights and obligations of any Party deriving from any existing international agreement,

Understanding that the above recital is not intended to create a hierarchy between this Convention and other international instruments,

Noting that nothing in this Convention prevents a Party from taking additional domestic measures consistent with the provisions of this Convention in an effort to protect human health and the environment from exposure to mercury in accordance with that Party's other obligations under applicable international law,

Have agreed as follows:

Article 1 OBJECTIVE

The objective of this Convention is to protect the human health and the environment from anthropogenic emissions and releases of mercury and mercury compounds.

Article 2 DEFINITIONS

For the purposes of this Convention:

(a) "Artisanal and small-scale gold mining" means gold mining conducted by individual miners or small enterprises with limited capital investment and production;

(b) "Best available techniques" means those techniques that are the most effective to prevent and, where that is not practicable, to reduce emissions and releases of mercury to air, water and land and the impact of such emissions and releases on the environment as a whole, taking into account economic and technical considerations for a given Party or a given facility within the territory of that Party. In this context:

(i) "Best" means most effective in achieving a high general level of protection of the environment as a whole;

(ii) "Available" techniques means, in respect of a given Party and a given facility within the territory of that Party, those techniques developed on a scale that allows implementation in a relevant industrial sector under economically and technically viable conditions, taking into consideration the costs and benefits, whether or not those techniques are used or developed within the territory of that Party, provided that they are accessible to the operator of the facility as determined by that Party; and

(iii) "Techniques" means technologies used, operational practices and the ways in which installations are designed, built, maintained, operated and decommissioned;

(c) "Best environmental practices" means the application of the most appropriate combination of environmental control measures and strategies;

- (d) "Mercury" means elemental mercury (Hg(0), CAS No. 7439-97-6);
- (e) "Mercury compound" means any substance consisting of atoms of mercury and one or more atoms of other chemical elements that can be separated into different components only by chemical reactions;
- (f) "Mercury-added product" means a product or product component that contains mercury or a mercury compound that was intentionally added;
- (g) "Party" means a State or regional economic integration organization that has consented to be bound by this Convention and for which the Convention is in force;
- (h) "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote at a meeting of the Parties;
- (i) "Primary mercury mining" means mining in which the principal material sought is mercury;
- (j) "Regional economic integration organization" means an organization constituted by sovereign States of a given region to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to this Convention; and
- (k) "Use allowed" means any use by a Party of mercury or mercury compounds consistent with this Convention, including, but not limited to, uses consistent with Articles 3, 4, 5, 6 and 7.

Article 3

MERCURY SUPPLY SOURCES AND TRADE

1. For the purposes of this Article:

- (a) References to "mercury" include mixtures of mercury with other substances, including alloys of mercury, with a mercury concentration of at least 95 per cent by weight; and
- (b) "Mercury compounds" means mercury (I) chloride (known also as calomel), mercury (II) oxide, mercury (II) sulphate, mercury (II) nitrate, cinnabar and mercury sulphide.

2. The provisions of this Article shall not apply to:

- (a) Quantities of mercury or mercury compounds to be used for laboratory-scale research or as a reference standard; or
- (b) Naturally occurring trace quantities of mercury or mercury compounds present in such products as non-mercury metals, ores, or mineral products, including coal, or products derived from these materials, and unintentional trace quantities in chemical products; or
- (c) Mercury-added products.

3. Each Party shall not allow primary mercury mining that was not being conducted within its territory at the date of entry into force of the Convention for it.

4. Each Party shall only allow primary mercury mining that was being conducted within its territory at the date of entry into force of the Convention for it for a period of up to fifteen years after that date. During this period, mercury from such mining shall only be used in manufacturing of mercury-added products in accordance with Article 4, in manufacturing processes in accordance with Article 5, or be disposed in accordance with Article 11, using operations which do not lead to recovery, recycling, reclamation, direct re-use or alternative uses.

5. Each Party shall:

(a) Endeavour to identify individual stocks of mercury or mercury compounds exceeding 50 metric tons, as well as sources of mercury supply generating stocks exceeding 10 metric tons per year, that are located within its territory;

(b) Take measures to ensure that, where the Party determines that excess mercury from the decommissioning of chlor-alkali facilities is available, such mercury is disposed of in accordance with the guidelines for environmentally sound management referred to in paragraph 3 (a) of Article 11, using operations that do not lead to recovery, recycling, reclamation, direct re-use or alternative uses.

6. Each Party shall not allow the export of mercury except:

(a) To a Party that has provided the exporting Party with its written consent, and only for the purpose of:

(i) A use allowed to the importing Party under this Convention; or

(ii) Environmentally sound interim storage as set out in Article 10; or

(b) To a non-Party that has provided the exporting Party with its written consent, including certification demonstrating that:

(i) The non-Party has measures in place to ensure the protection of human health and the environment and to ensure its compliance with the provisions of Articles 10 and 11; and

(ii) Such mercury will be used only for a use allowed to a Party under this Convention or for environmentally sound interim storage as set out in Article 10.

7. An exporting Party may rely on a general notification to the Secretariat by the importing Party or non-Party as the written consent required by paragraph 6. Such general notification shall set out any terms and conditions under which the importing Party or non-Party provides its consent. The notification may be revoked at any time by that Party or non-Party. The Secretariat shall keep a public register of all such notifications.

8. Each Party shall not allow the import of mercury from a non-Party to whom it will provide its written consent unless the non-Party has provided certification that the mercury is not from sources identified as not allowed under paragraph 3 or paragraph 5 (b).

9. A Party that submits a general notification of consent under paragraph 7 may decide not to apply paragraph 8, provided that it maintains comprehensive restrictions on the export of mercury and has domestic measures in place to ensure that imported mercury is managed in an environmentally sound manner. The Party shall provide a notification of such decision to the Secretariat, including information describing its export restrictions and domestic regulatory measures, as well as information on the quantities and countries of origin of mercury imported from non-Parties. The Secretariat shall maintain a public register of all such notifications. The Implementation and Compliance Committee shall review and evaluate any such notifications and supporting information in accordance with Article 15 and may make recommendations, as appropriate, to the Conference of the Parties.

10. The procedure set out in paragraph 9 shall be available until the conclusion of the second meeting of the Conference of the Parties. After that time, it shall cease to be available, unless the Conference of the Parties decides otherwise by simple majority of the Parties present and voting, except with respect to a Party that has provided a notification under paragraph 9 before the end of the second meeting of the Conference of the Parties.

11. Each Party shall include in its reports submitted pursuant to Article 21 information showing that the requirements of this Article have been met.

12. The Conference of the Parties shall at its first meeting provide further guidance in regard to this Article, particularly in regard to paragraphs 5 (a), 6 and 8, and shall develop and adopt the required content of the certification referred to in paragraphs 6 (b) and 8.

13. The Conference of the Parties shall evaluate whether the trade in specific mercury compounds compromises the objective of this Convention and consider whether specific mercury compounds should, by their listing in an additional annex adopted in accordance with Article 27, be made subject to paragraphs 6 and 8.

Article 4 **MERCURY-ADDED PRODUCTS**

1. Each Party shall not allow, by taking appropriate measures, the manufacture, import or export of mercury-added products listed in Part I of Annex A after the phase-out date specified for those products, except where an exclusion is specified in Annex A or the Party has a registered exemption pursuant to Article 6.

2. A Party may, as an alternative to paragraph 1, indicate at the time of ratification or upon entry into force of an amendment to Annex A for it, that it will implement different measures or strategies to address products listed in Part I of Annex A. A Party may only choose this alternative if it can demonstrate that it has already reduced to a de minimis level the manufacture, import, and export of the large majority of the products listed in Part I of Annex A and that it has implemented measures or strategies to reduce the use of mercury in additional products not listed in Part I of Annex A at the time it notifies the Secretariat of its decision to use this alternative. In addition, a Party choosing this alternative shall:

- (a) Report at the first opportunity to the Conference of the Parties a description of the measures or strategies implemented, including a quantification of the reductions achieved;
- (b) Implement measures or strategies to reduce the use of mercury in any products listed in Part I of Annex A for which a de minimis value has not yet been obtained;
- (c) Consider additional measures to achieve further reductions; and
- (d) Not be eligible to claim exemptions pursuant to Article 6 for any product category for which this alternative is chosen.

No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall, as part of the review process under paragraph 8, review the progress and the effectiveness of the measures taken under this paragraph.

3. Each Party shall take measures for the mercury-added products listed in Part II of Annex A in accordance with the provisions set out therein.

4. The Secretariat shall, on the basis of information provided by Parties, collect and maintain information on mercury-added products and their alternatives, and shall make such information publicly available. The Secretariat shall also make publicly available any other relevant information submitted by Parties.

5. Each Party shall take measures to prevent the incorporation into assembled products of mercury-added products the manufacture, import and export of which are not allowed for it under this Article.

6. Each Party shall discourage the manufacture and the distribution in commerce of mercury-added products not covered by any known use of mercury-added products prior to the date of entry into force of the Convention for it, unless an assessment of the risks and benefits of the

product demonstrates environmental or human health benefits. A Party shall provide to the Secretariat, as appropriate, information on any such product, including any information on the environmental and human health risks and benefits of the product. The Secretariat shall make such information publicly available.

7. Any Party may submit a proposal to the Secretariat for listing a mercury-added product in Annex A, which shall include information related to the availability, technical and economic feasibility and environmental and health risks and benefits of the non-mercury alternatives to the product, taking into account information pursuant to paragraph 4.

8. No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall review Annex A and may consider amendments to that Annex in accordance with Article 27.

9. In reviewing Annex A pursuant to paragraph 8, the Conference of the Parties shall take into account at least:

- (a) Any proposal submitted under paragraph 7;
- (b) The information made available pursuant to paragraph 4; and
- (c) The availability to the Parties of mercury-free alternatives that are technically and economically feasible, taking into account the environmental and human health risks and benefits.

Article 5

MANUFACTURING PROCESSES IN WHICH MERCURY OR MERCURY COMPOUNDS ARE USED

1. For the purposes of this Article and Annex B, manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used shall not include processes using mercury-added products, processes for manufacturing mercury-added products or processes that process mercury-containing waste.

2. Each Party shall not allow, by taking appropriate measures, the use of mercury or mercury compounds in the manufacturing processes listed in Part I of Annex B after the phase-out date specified in that Annex for the individual processes, except where the Party has a registered exemption pursuant to Article 6.

3. Each Party shall take measures to restrict the use of mercury or mercury compounds in the processes listed in Part II of Annex B in accordance with the provisions set out therein.

4. The Secretariat shall, on the basis of information provided by Parties, collect and maintain information on processes that use mercury or mercury compounds and their alternatives, and shall make such information publicly available. Other relevant information may also be submitted by Parties and shall be made publicly available by the Secretariat.

5. Each Party with one or more facilities that use mercury or mercury compounds in the manufacturing processes listed in Annex B shall:

- (a) Take measures to address emissions and releases of mercury or mercury compounds from those facilities;
- (b) Include in its reports submitted pursuant to Article 21 information on the measures taken pursuant to this paragraph; and
- (c) Endeavour to identify facilities within its territory that use mercury or mercury compounds for processes listed in Annex B and submit to the Secretariat, no later than three years after the date of entry into force of the Convention for it, information on the number and types of

such facilities and the estimated annual amount of mercury or mercury compounds used in those facilities.

The Secretariat shall make such information publicly available.

6. Each Party shall not allow the use of mercury or mercury compounds in a facility that did not exist prior to the date of entry into force of the Convention for it using the manufacturing processes listed in Annex B. No exemptions shall apply to such facilities.

7. Each Party shall discourage the development of any facility using any other manufacturing process in which mercury or mercury compounds are intentionally used that did not exist prior to the date of entry into force of the Convention, except where the Party can demonstrate to the satisfaction of the Conference of the Parties that the manufacturing process provides significant environmental and health benefits and that there are no technically and economically feasible mercury-free alternatives available providing such benefits.

8. Parties are encouraged to exchange information on relevant new technological developments, economically and technically feasible mercury-free alternatives, and possible measures and techniques to reduce and where feasible to eliminate the use of mercury and mercury compounds in, and emissions and releases of mercury and mercury compounds from, the manufacturing processes listed in Annex B.

9. Any Party may submit a proposal to amend Annex B in order to list a manufacturing process in which mercury or mercury compounds are used. It shall include information related to the availability, technical and economic feasibility and environmental and health risks and benefits of the non-mercury alternatives to the process.

10. No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall review Annex B and may consider amendments to that Annex in accordance with Article 27.

11. In any review of Annex B pursuant to paragraph 10, the Conference of the Parties shall take into account at least:

- (a) Any proposal submitted under paragraph 9;
- (b) The information made available under paragraph 4; and
- (c) The availability for the Parties of mercury-free alternatives which are technically and economically feasible taking into account the environmental and health risks and benefits.

Article 6

EXEMPTIONS AVAILABLE TO A PARTY UPON REQUEST

1. Any State or regional economic integration organization may register for one or more exemptions from the phase-out dates listed in Annex A and Annex B, hereafter referred to as an "exemption", by notifying the Secretariat in writing:

- (a) On becoming a Party to this Convention; or
- (b) In the case of any mercury-added product that is added by an amendment to Annex A or any manufacturing process in which mercury is used that is added by an amendment to Annex B, no later than the date upon which the applicable amendment enters into force for the Party.

Any such registration shall be accompanied by a statement explaining the Party's need for the exemption.

2. An exemption can be registered either for a category listed in Annex A or B or for a sub-category identified by any State or regional economic integration organization.
3. Each Party that has one or more exemptions shall be identified in a register. The Secretariat shall establish and maintain the register and make it available to the public.
4. The register shall include:
 - (a) A list of the Parties that have one or more exemptions;
 - (b) The exemption or exemptions registered for each Party; and
 - (c) The expiration date of each exemption.
5. Unless a shorter period is indicated in the register by a Party, all exemptions pursuant to paragraph 1 shall expire five years after the relevant phase-out date listed in Annex A or B.
6. The Conference of the Parties may, at the request of a Party, decide to extend an exemption for five years unless the Party requests a shorter period. In making its decision, the Conference of the Parties shall take due account of:
 - (a) A report from the Party justifying the need to extend the exemption and outlining activities undertaken and planned to eliminate the need for the exemption as soon as feasible;
 - (b) Available information, including in respect of the availability of alternative products and processes that are free of mercury or that involve the consumption of less mercury than the exempt use; and
 - (c) Activities planned or under way to provide environmentally sound storage of mercury and disposal of mercury wastes. An exemption may only be extended once per product per phase-out date.
7. A Party may at any time withdraw an exemption upon written notification to the Secretariat. The withdrawal of an exemption shall take effect on the date specified in the notification.
8. Notwithstanding paragraph 1, no State or regional economic integration organization may register for an exemption after five years after the phase-out date for the relevant product or process listed in Annex A or B, unless one or more Parties remain registered for an exemption for that product or process, having received an extension pursuant to paragraph 6. In that case, a State or regional economic integration organization may, at the times set out in paragraphs 1 (a) and (b), register for an exemption for that product or process, which shall expire ten years after the relevant phase-out date.
9. No Party may have an exemption in effect at any time after 10 years after the phase-out date for a product or process listed in Annex A or B.

Article 7

ARTISANAL AND SMALL-SCALE GOLD MINING

1. The measures in this Article and in Annex C shall apply to artisanal and small-scale gold mining and processing in which mercury amalgamation is used to extract gold from ore.
2. Each Party that has artisanal and small-scale gold mining and processing subject to this Article within its territory shall take steps to reduce, and where feasible eliminate, the use of mercury and mercury compounds in, and the emissions and releases to the environment of mercury from, such mining and processing.

3. Each Party shall notify the Secretariat if at any time the Party determines that artisanal and small-scale gold mining and processing in its territory is more than insignificant. If it so determines the Party shall:

- (a) Develop and implement a national action plan in accordance with Annex C;
- (b) Submit its national action plan to the Secretariat no later than three years after entry into force of the Convention for it or three years after the notification to the Secretariat, whichever is later; and
- (c) Thereafter, provide a review every three years of the progress made in meeting its obligations under this Article and include such reviews in its reports submitted pursuant to Article 21.

4. Parties may cooperate with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, as appropriate, to achieve the objectives of this Article. Such cooperation may include:

- (a) Development of strategies to prevent the diversion of mercury or mercury compounds for use in artisanal and small-scale gold mining and processing;
- (b) Education, outreach and capacity-building initiatives;
- (c) Promotion of research into sustainable non-mercury alternative practices;
- (d) Provision of technical and financial assistance;
- (e) Partnerships to assist in the implementation of their commitments under this Article; and
- (f) Use of existing information exchange mechanisms to promote knowledge, best environmental practices and alternative technologies that are environmentally, technically, socially and economically viable.

Article 8

EMISSIONS

1. This Article concerns controlling and, where feasible, reducing emissions of mercury and mercury compounds, often expressed as “total mercury”, to the atmosphere through measures to control emissions from the point sources falling within the source categories listed in Annex D.

2. For the purposes of this Article:

- (a) “Emissions” means emissions of mercury or mercury compounds to the atmosphere;
- (b) “Relevant source” means a source falling within one of the source categories listed in Annex D. A Party may, if it chooses, establish criteria to identify the sources covered within a source category listed in Annex D so long as those criteria for any category include at least 75 per cent of the emissions from that category;
- (c) “New source” means any relevant source within a category listed in Annex D, the construction or substantial modification of which is commenced at least one year after the date of:
 - (i) Entry into force of this Convention for the Party concerned; or
 - (ii) Entry into force for the Party concerned of an amendment to Annex D where the source becomes subject to the provisions of this Convention only by virtue of that amendment;
- (d) “Substantial modification” means modification of a relevant source that results in a significant increase in emissions, excluding any change in emissions resulting from by-product recovery. It shall be a matter for the Party to decide whether a modification is substantial or not;
- (e) “Existing source” means any relevant source that is not a new source;

(f) “Emission limit value” means a limit on the concentration, mass or emission rate of mercury or mercury compounds, often expressed as “total mercury”, emitted from a point source.

3. A Party with relevant sources shall take measures to control emissions and may prepare a national plan setting out the measures to be taken to control emissions and its expected targets, goals and outcomes. Any plan shall be submitted to the Conference of the Parties within four years of the date of entry into force of the Convention for that Party. If a Party develops an implementation plan in accordance with Article 20, the Party may include in it the plan prepared pursuant to this paragraph.

4. For its new sources, each Party shall require the use of best available techniques and best environmental practices to control and, where feasible, reduce emissions, as soon as practicable but no later than five years after the date of entry into force of the Convention for that Party. A Party may use emission limit values that are consistent with the application of best available techniques.

5. For its existing sources, each Party shall include in any national plan, and shall implement, one or more of the following measures, taking into account its national circumstances, and the economic and technical feasibility and affordability of the measures, as soon as practicable but no more than ten years after the date of entry into force of the Convention for it:

- (a) A quantified goal for controlling and, where feasible, reducing emissions from relevant sources;
- (b) Emission limit values for controlling and, where feasible, reducing emissions from relevant sources;
- (c) The use of best available techniques and best environmental practices to control emissions from relevant sources;
- (d) A multi-pollutant control strategy that would deliver co-benefits for control of mercury emissions;
- (e) Alternative measures to reduce emissions from relevant sources.

6. Parties may apply the same measures to all relevant existing sources or may adopt different measures in respect of different source categories. The objective shall be for those measures applied by a Party to achieve reasonable progress in reducing emissions over time.

7. Each Party shall establish, as soon as practicable and no later than five years after the date of entry into force of the Convention for it, and maintain thereafter, an inventory of emissions from relevant sources.

8. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, adopt guidance on:

- (a) Best available techniques and on best environmental practices, taking into account any difference between new and existing sources and the need to minimize cross-media effects; and
- (b) Support for Parties in implementing the measures set out in paragraph 5, in particular in determining goals and in setting emission limit values.

9. The Conference of the Parties shall, as soon as practicable, adopt guidance on:

- (a) Criteria that Parties may develop pursuant to paragraph 2 (b);
- (b) The methodology for preparing inventories of emissions.

10. The Conference of the Parties shall keep under review, and update as appropriate, the guidance developed pursuant to paragraphs 8 and 9. Parties shall take the guidance into account in implementing the relevant provisions of this Article.

11. Each Party shall include information on its implementation of this Article in its reports submitted pursuant to Article 21, in particular information concerning the measures it has taken in accordance with paragraphs 4 to 7 and the effectiveness of the measures.

Article 9

RELEASES

1. This Article concerns controlling and, where feasible, reducing releases of mercury and mercury compounds, often expressed as “total mercury”, to land and water from the relevant point sources not addressed in other provisions of this Convention.

2. For the purposes of this Article:

- (a) “Releases” means releases of mercury or mercury compounds to land or water;
- (b) “Relevant source” means any significant anthropogenic point source of release as identified by a Party that is not addressed in other provisions of this Convention;
- (c) “New source” means any relevant source, the construction or substantial modification of which is commenced at least one year after the date of entry into force of this Convention for the Party concerned;
- (d) “Substantial modification” means modification of a relevant source that results in a significant increase in releases, excluding any change in releases resulting from by-product recovery. It shall be a matter for the Party to decide whether a modification is substantial or not;
- (e) “Existing source” means any relevant source that is not a new source;
- (f) “Release limit value” means a limit on the concentration or mass of mercury or mercury compounds, often expressed as “total mercury”, released from a point source.

3. Each Party shall, no later than three years after the date of entry into force of the Convention for it and on a regular basis thereafter, identify the relevant point source categories.

4. A Party with relevant sources shall take measures to control releases and may prepare a national plan setting out the measures to be taken to control releases and its expected targets, goals and outcomes. Any plan shall be submitted to the Conference of the Parties within four years of the date of entry into force of the Convention for that Party. If a Party develops an implementation plan in accordance with Article 20, the Party may include in it the plan prepared pursuant to this paragraph.

5. The measures shall include one or more of the following, as appropriate:

- (a) Release limit values to control and, where feasible, reduce releases from relevant sources;
- (b) The use of best available techniques and best environmental practices to control
- (c) A multi-pollutant control strategy that would deliver co-benefits for control of mercury releases;
- (d) Alternative measures to reduce releases from relevant sources.

6. Each Party shall establish, as soon as practicable and no later than five years after the date of entry into force of the Convention for it, and maintain thereafter, an inventory of releases from relevant sources.

7. The Conference of the Parties shall, as soon as practicable, adopt guidance on:
- (a) Best available techniques and on best environmental practices, taking into account any difference between new and existing sources and the need to minimize cross-media effects;
 - (b) The methodology for preparing inventories of releases.
8. Each Party shall include information on its implementation of this Article in its reports submitted pursuant to Article 21, in particular information concerning the measures it has taken in accordance with paragraphs 3 to 6 and the effectiveness of the measures.

Article 10

ENVIRONMENTALLY SOUND INTERIM STORAGE OF MERCURY, OTHER THAN WASTE MERCURY

1. This Article shall apply to the interim storage of mercury and mercury compounds as defined in Article 3 that do not fall within the meaning of the definition of mercury wastes set out in Article 11.
2. Each Party shall take measures to ensure that the interim storage of such mercury and mercury compounds intended for a use allowed to a Party under this Convention is undertaken in an environmentally sound manner, taking into account any guidelines, and in accordance with any requirements, adopted pursuant to paragraph 3.
3. The Conference of the Parties shall adopt guidelines on the environmentally sound interim storage of such mercury and mercury compounds, taking into account any relevant guidelines developed under the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal and other relevant guidance. The Conference of the Parties may adopt requirements for interim storage in an additional annex to this Convention in accordance with Article 27.
4. Parties shall cooperate, as appropriate, with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, to enhance capacity-building for the environmentally sound interim storage of such mercury and mercury compounds.

Article 11

MERCURY WASTES

1. The relevant definitions of the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal shall apply to wastes covered under this Convention for Parties to the Basel Convention. Parties to this Convention that are not Parties to the Basel Convention shall use those definitions as guidance as applied to wastes covered under this Convention.
2. For the purposes of this Convention, mercury wastes means substances or objects:
- (a) Consisting of mercury or mercury compounds;
 - (b) Containing mercury or mercury compounds; or
 - (c) Contaminated with mercury or mercury compounds, in a quantity above the relevant thresholds defined by the Conference of the Parties, in collaboration with the relevant bodies of the Basel Convention in a harmonized manner, that are disposed of or are intended to be disposed of or are required to be disposed of by the provisions of national law or this Convention. This definition excludes overburden, waste rock and tailings from mining, except from primary mercury mining, unless they contain mercury or mercury compounds above thresholds defined by the Conference of the Parties.
3. Each Party shall take appropriate measures so that mercury waste is:

(a) Managed in an environmentally sound manner, taking into account the guidelines developed under the Basel Convention and in accordance with requirements that the Conference of the Parties shall adopt in an additional annex in accordance with Article 27. In developing requirements, the Conference of the Parties shall take into account Parties' waste management regulations and programmes;

(b) Only recovered, recycled, reclaimed or directly re-used for a use allowed to a Party under this Convention or for environmentally sound disposal pursuant to paragraph 3 (a);

(c) For Parties to the Basel Convention, not transported across international boundaries except for the purpose of environmentally sound disposal in conformity with this Article and with that Convention. In circumstances where the Basel Convention does not apply to transport across international boundaries, a Party shall allow such transport only after taking into account relevant international rules, standards, and guidelines.

4. The Conference of the Parties shall seek to cooperate closely with the relevant bodies of the Basel Convention in the review and update, as appropriate, of the guidelines referred to in paragraph 3 (a).

5. Parties are encouraged to cooperate with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, as appropriate, to develop and maintain global, regional and national capacity for the management of mercury wastes in an environmentally sound manner.

Article 12

CONTAMINATED SITES

1. Each Party shall endeavour to develop appropriate strategies for identifying and assessing sites contaminated by mercury or mercury compounds.

2. Any actions to reduce the risks posed by such sites shall be performed in an environmentally sound manner incorporating, where appropriate, an assessment of the risks to human health and the environment from the mercury or mercury compounds they contain.

3. The Conference of the Parties shall adopt guidance on managing contaminated sites that may include methods and approaches for:

(a) Site identification and characterization;

(b) Engaging the public;

(c) Human health and environmental risk assessments;

(d) Options for managing the risks posed by contaminated sites;

(e) Evaluation of benefits and costs; and

(f) Validation of outcomes.

4. Parties are encouraged to cooperate in developing strategies and implementing activities for identifying, assessing, prioritizing, managing and, as appropriate, remediating contaminated sites.

Article 13

FINANCIAL RESOURCES AND MECHANISM

1. Each Party undertakes to provide, within its capabilities, resources in respect of those national activities that are intended to implement this Convention, in accordance with its national policies, priorities, plans and programmes. Such resources may include domestic funding through relevant policies, development strategies and national budgets, and bilateral and multilateral funding, as well as private sector involvement.

2. The overall effectiveness of implementation of this Convention by developing country Parties will be related to the effective implementation of this Article.

3. Multilateral, regional and bilateral sources of financial and technical assistance, as well as capacity- building and technology transfer, are encouraged, on an urgent basis, to enhance and increase their activities on mercury in support of developing country Parties in the implementation of this Convention relating to financial resources, technical assistance and technology transfer.

4. The Parties, in their actions with regard to funding, shall take full account of the specific needs and special circumstances of Parties that are small island developing States or least developed countries.

5. A Mechanism for the provision of adequate, predictable, and timely financial resources is hereby defined. The Mechanism is to support developing country Parties and Parties with economies in transition in implementing their obligations under this Convention.

6. The Mechanism shall include:

(a) The Global Environment Facility Trust Fund; and

(b) A specific international Programme to support capacity-building and technical assistance.

7. The Global Environment Facility Trust Fund shall provide new, predictable, adequate and timely financial resources to meet costs in support of implementation of this Convention as agreed by the Conference of the Parties. For the purposes of this Convention, the Global Environment Facility Trust Fund shall be operated under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties. The Conference of the Parties shall provide guidance on overall strategies, policies, programme priorities and eligibility for access to and utilization of financial resources. In addition, the Conference of the Parties shall provide guidance on an indicative list of categories of activities that could receive support from the Global Environment Facility Trust Fund. The Global Environment Facility Trust Fund shall provide resources to meet the agreed incremental costs of global environmental benefits and the agreed full costs of some enabling activities.

8. In providing resources for an activity, the Global Environment Facility Trust Fund should take into account the potential mercury reductions of a proposed activity relative to its costs.

9. For the purposes of this Convention, the Programme referred to in paragraph 6 (b) will be operated under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, decide on the hosting institution for the Programme, which shall be an existing entity, and provide guidance to it, including on its duration. All Parties and other relevant stakeholders are invited to provide financial resources to the Programme, on a voluntary basis.

10. The Conference of the Parties and the entities comprising the Mechanism shall agree upon, at the first meeting of the Conference of the Parties, arrangements to give effect to the above paragraphs.

11. The Conference of the Parties shall review, no later than at its third meeting, and thereafter on a regular basis, the level of funding, the guidance provided by the Conference of the Parties to the entities entrusted to operationalize the Mechanism established under this Article and their effectiveness, and their ability to address the changing needs of developing country Parties and Parties with economies in transition. It shall, based on such review, take appropriate action to improve the effectiveness of the Mechanism.

12. All Parties, within their capabilities, are invited to contribute to the Mechanism. The Mechanism shall encourage the provision of resources from other sources, including the private sector, and shall seek to leverage such resources for the activities it supports.

Article 14
CAPACITY-BUILDING, TECHNICAL ASSISTANCE AND TECHNOLOGY TRANSFER

1. Parties shall cooperate to provide, within their respective capabilities, timely and appropriate capacity-building and technical assistance to developing country Parties, in particular Parties that are least developed countries or small island developing States, and Parties with economies in transition, to assist them in implementing their obligations under this Convention.
2. Capacity-building and technical assistance pursuant to paragraph 1 and Article 13 may be delivered through regional, subregional and national arrangements, including existing regional and subregional centres, through other multilateral and bilateral means, and through partnerships, including partnerships involving the private sector. Cooperation and coordination with other multilateral environmental agreements in the field of chemicals and wastes should be sought to increase the effectiveness of technical assistance and its delivery.
3. Developed country Parties and other Parties within their capabilities shall promote and facilitate, supported by the private sector and other relevant stakeholders as appropriate, development, transfer and diffusion of, and access to, up-to-date environmentally sound alternative technologies to developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States, and Parties with economies in transition, to strengthen their capacity to effectively implement this Convention.
4. The Conference of the Parties shall, by its second meeting and thereafter on a regular basis, and taking into account submissions and reports from Parties including those as provided for in Article 21 and information provided by other stakeholders:
 - (a) Consider information on existing initiatives and progress made in relation to alternative technologies;
 - (b) Consider the needs of Parties, particularly developing country Parties, for alternative technologies; and
 - (c) Identify challenges experienced by Parties, particularly developing country Parties, in technology transfer.
5. The Conference of the Parties shall make recommendations on how capacity-building, technical assistance and technology transfer could be further enhanced under this Article.

Article 15
IMPLEMENTATION AND COMPLIANCE COMMITTEE

1. A mechanism, including a Committee as a subsidiary body of the Conference of the Parties, is hereby established to promote implementation of, and review compliance with, all provisions of this Convention. The mechanism, including the Committee, shall be facilitative in nature and shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of Parties.
2. The Committee shall promote implementation of, and review compliance with, all provisions of this Convention. The Committee shall examine both individual and systemic issues of implementation and compliance and make recommendations, as appropriate, to the Conference of the Parties.
3. The Committee shall consist of 15 members, nominated by Parties and elected by the Conference of the Parties, with due consideration to equitable geographical representation based on the five regions of the United Nations; the first members shall be elected at the first meeting of the Conference of the Parties and thereafter in accordance with the rules of procedure approved by the Conference of the Parties pursuant to paragraph 5; the members

of the Committee shall have competence in a field relevant to this Convention and reflect an appropriate balance of expertise.

4. The Committee may consider issues based on:

- (a) Written submissions from any Party with respect to its own compliance;
- (b) National reports in accordance with Article 21; and
- (c) Requests from the Conference of the Parties.

5. The Committee shall elaborate its rules of procedure, which shall be subject to approval by the second meeting of the Conference of the Parties; the Conference of the Parties may adopt further terms of reference for the Committee.

6. The Committee shall make every effort to adopt its recommendations by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted and no consensus is reached, such recommendations shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the members present and voting, based on a quorum of two-thirds of the members.

Article 16

HEALTH ASPECTS

1. Parties are encouraged to:

- (a) Promote the development and implementation of strategies and programmes to identify and protect populations at risk, particularly vulnerable populations, and which may include adopting science-based health guidelines relating to the exposure to mercury and mercury compounds, setting targets for mercury exposure reduction, where appropriate, and public education, with the participation of public health and other involved sectors;
- (b) Promote the development and implementation of science-based educational and preventive programmes on occupational exposure to mercury and mercury compounds;
- (c) Promote appropriate health-care services for prevention, treatment and care for populations affected by the exposure to mercury or mercury compounds; and
- (d) Establish and strengthen, as appropriate, the institutional and health professional capacities for the prevention, diagnosis, treatment and monitoring of health risks related to the exposure to mercury and mercury compounds.

2. The Conference of the Parties, in considering health-related issues or activities, should:

- (a) Consult and collaborate with the World Health Organization, the International Labour Organization and other relevant intergovernmental organizations, as appropriate; and
- (b) Promote cooperation and exchange of information with the World Health Organization, the International Labour Organization and other relevant intergovernmental organizations, as appropriate.

Article 17

INFORMATION EXCHANGE

1. Each Party shall facilitate the exchange of:

- (a) Scientific, technical, economic and legal information concerning mercury and mercury compounds, including toxicological, ecotoxicological and safety information;
- (b) Information on the reduction or elimination of the production, use, trade, emissions and releases of mercury and mercury compounds;
- (c) Information on technically and economically viable alternatives to:
 - (i) Mercury-added products;
 - (ii) Manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used; and
 - (iii) Activities and processes that emit or release mercury or mercury compounds; including information on the health and environmental risks and economic and social costs and benefits of such alternatives; and

(d) Epidemiological information concerning health impacts associated with exposure to mercury and mercury compounds, in close cooperation with the World Health Organization and other relevant organizations, as appropriate.

2. Parties may exchange the information referred to in paragraph 1 directly, through the Secretariat, or in cooperation with other relevant organizations, including the secretariats of chemicals and wastes conventions, as appropriate.

3. The Secretariat shall facilitate cooperation in the exchange of information referred to in this Article, as well as with relevant organizations, including the secretariats of multilateral environmental agreements and other international initiatives. In addition to information from Parties, this information shall include information from intergovernmental and non-governmental organizations with expertise in the area of mercury, and from national and international institutions with such expertise.

4. Each Party shall designate a national focal point for the exchange of information under this Convention, including with regard to the consent of importing Parties under Article 3.

5. For the purposes of this Convention, information on the health and safety of humans and the environment shall not be regarded as confidential. Parties that exchange other information pursuant to this Convention shall protect any confidential information as mutually agreed.

Article 18

PUBLIC INFORMATION, AWARENESS AND EDUCATION

1. Each Party shall, within its capabilities, promote and facilitate:

(a) Provision to the public of available information on:

- (i) The health and environmental effects of mercury and mercury compounds;
- (ii) Alternatives to mercury and mercury compounds;
- (iii) The topics identified in paragraph 1 of Article 17;
- (iv) The results of its research, development and monitoring activities under Article 19; and
- (v) Activities to meet its obligations under this Convention;

(b) Education, training and public awareness related to the effects of exposure to mercury and mercury compounds on human health and the environment in collaboration with relevant intergovernmental and non-governmental organizations and vulnerable populations, as appropriate.

2. Each Party shall use existing mechanisms or consider the development of mechanisms, such as pollutant release and transfer registers where applicable, for the collection and dissemination of information on estimates of its annual quantities of mercury and mercury compounds that are emitted, released or disposed of through human activities.

Article 19

RESEARCH, DEVELOPMENT AND MONITORING

1. Parties shall endeavour to cooperate to develop and improve, taking into account their respective circumstances and capabilities:

- (a) Inventories of use, consumption, and anthropogenic emissions to air and releases to water and land of mercury and mercury compounds;
- (b) Modelling and geographically representative monitoring of levels of mercury and mercury compounds in vulnerable populations and in environmental media, including biotic media such as fish, marine mammals, sea turtles and birds, as well as collaboration in the collection and exchange of relevant and appropriate samples;

- (c) Assessments of the impact of mercury and mercury compounds on human health and the environment, in addition to social, economic and cultural impacts, particularly in respect of vulnerable populations;
- (d) Harmonized methodologies for the activities undertaken under subparagraphs (a), (b) and (c);
- (e) Information on the environmental cycle, transport (including long-range transport and deposition), transformation and fate of mercury and mercury compounds in a range of ecosystems, taking appropriate account of the distinction between anthropogenic and natural emissions and releases of mercury and of remobilization of mercury from historic deposition;
- (f) Information on commerce and trade in mercury and mercury compounds and mercury-added products; and
- (g) Information and research on the technical and economic availability of mercury-free products and processes and on best available techniques and best environmental practices to reduce and monitor emissions and releases of mercury and mercury compounds.

2. Parties should, where appropriate, build on existing monitoring networks and research programmes in undertaking the activities identified in paragraph 1.

Article 20 IMPLEMENTATION PLANS

1. Each Party may, following an initial assessment, develop and execute an implementation plan, taking into account its domestic circumstances, for meeting the obligations under this Convention. Any such plan should be transmitted to the Secretariat as soon as it has been developed.
2. Each Party may review and update its implementation plan, taking into account its domestic circumstances and referring to guidance from the Conference of the Parties and other relevant guidance.
3. Parties should, in undertaking work in paragraphs 1 and 2, consult national stakeholders to facilitate the development, implementation, review and updating of their implementation plans.
4. Parties may also coordinate on regional plans to facilitate implementation of this Convention.

Article 21 REPORTING

1. Each Party shall report to the Conference of the Parties, through the Secretariat, on the measures it has taken to implement the provisions of this Convention and on the effectiveness of such measures and the possible challenges in meeting the objectives of the Convention.
2. Each Party shall include in its reporting the information as called for in Articles 3, 5, 7, 8 and 9 of this Convention.
3. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, decide upon the timing and format of the reporting to be followed by the Parties, taking into account the desirability of coordinating reporting with other relevant chemicals and wastes conventions.

Article 22 EFFECTIVENESS EVALUATION

1. The Conference of the Parties shall evaluate the effectiveness of this Convention, beginning no later than six years after the date of entry into force of the Convention and periodically thereafter at intervals to be decided by it.

2. To facilitate the evaluation, the Conference of the Parties shall, at its first meeting, initiate the establishment of arrangements for providing itself with comparable monitoring data on the presence and movement of mercury and mercury compounds in the environment as well as trends in levels of mercury and mercury compounds observed in biotic media and vulnerable populations.

3. The evaluation shall be conducted based on available scientific, environmental, technical, financial and economic information, including:

- (a) Reports and other monitoring information provided to the Conference of the Parties pursuant to paragraph 2;
- (b) Reports submitted pursuant to Article 21;
- (c) Information and recommendations provided pursuant to Article 15; and
- (d) Reports and other relevant information on the operation of the financial assistance, technology transfer and capacity-building arrangements put in place under this Convention.

Article 23

CONFERENCE OF THE PARTIES

1. A Conference of the Parties is hereby established.

2. The first meeting of the Conference of the Parties shall be convened by the Executive Director of the United Nations Environment Programme no later than one year after the date of entry into force of this Convention. Thereafter, ordinary meetings of the Conference of the Parties shall be held at regular intervals to be decided by the Conference.

3. Extraordinary meetings of the Conference of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

4. The Conference of the Parties shall by consensus agree upon and adopt at its first meeting rules of procedure and financial rules for itself and any of its subsidiary bodies, as well as financial provisions governing the functioning of the Secretariat.

5. The Conference of the Parties shall keep under continuous review and evaluation the implementation of this Convention. It shall perform the functions assigned to it by this Convention and, to that end, shall:

- (a) Establish such subsidiary bodies, as it considers necessary for the implementation of this Convention;
- (b) Cooperate, where appropriate, with competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies;
- (c) Regularly review all information made available to it and to the Secretariat pursuant to Article 21;
- (d) Consider any recommendations submitted to it by the Implementation and Compliance Committee;
- (e) Consider and undertake any additional action that may be required for the achievement of the objectives of this Convention; and
- (f) Review Annexes A and B pursuant to Article 4 and Article 5.

6. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State not a Party to this Convention, may be represented at meetings of the Conference of the Parties as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, that is qualified in matters covered by this Convention and has informed the Secretariat of its wish to be represented at a meeting of the Conference of

the Parties as an observer may be admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure adopted by the Conference of the Parties.

Article 24

SECRETARIAT

1. A Secretariat is hereby established.

2. The functions of the Secretariat shall be:

- (a) To make arrangements for meetings of the Conference of the Parties and its subsidiary bodies and to provide them with services as required;
- (b) To facilitate assistance to Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the implementation of this Convention;
- (c) To coordinate, as appropriate, with the secretariats of relevant international bodies, particularly other chemicals and waste conventions;
- (d) To assist Parties in the exchange of information related to the implementation of this Convention;
- (e) To prepare and make available to the Parties periodic reports based on information received pursuant to Articles 15 and 21 and other available information;
- (f) To enter, under the overall guidance of the Conference of the Parties, into such administrative and contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions; and
- (g) To perform the other secretariat functions specified in this Convention and such other functions as may be determined by the Conference of the Parties.

3. The secretariat functions for this Convention shall be performed by the Executive Director of the United Nations Environment Programme, unless the Conference of the Parties decides, by a three-fourths majority of the Parties present and voting, to entrust the secretariat functions to one or more other international organizations.

4. The Conference of the Parties, in consultation with appropriate international bodies, may provide for enhanced cooperation and coordination between the Secretariat and the secretariats of other chemicals and wastes conventions. The Conference of the Parties, in consultation with appropriate international bodies, may provide further guidance on this matter.

Article 25

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Parties shall seek to settle any dispute between them concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation or other peaceful means of their own choice.

2. When ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party that is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the Depositary that, with regard to any dispute concerning the interpretation or application of this Convention, it recognizes one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- (a) Arbitration in accordance with the procedure set out in Part I of Annex E;
- (b) Submission of the dispute to the International Court of Justice.

3. A Party that is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with paragraph 2.

4. A declaration made pursuant to paragraph 2 or 3 shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depositary.

5. The expiry of a declaration, a notice of revocation or a new declaration shall in no way affect proceedings pending before an arbitral tribunal or the International Court of Justice, unless the parties to the dispute otherwise agree.

6. If the parties to a dispute have not accepted the same means of dispute settlement pursuant to paragraph 2 or 3, and if they have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 within twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the dispute shall be submitted to a conciliation commission at the request of any party to the dispute. The procedure set out in Part II of Annex E shall apply to conciliation under this Article.

Article 26

AMENDMENTS TO THE CONVENTION

1. Amendments to this Convention may be proposed by any Party.

2. Amendments to this Convention shall be adopted at a meeting of the Conference of the Parties. The text of any proposed amendment shall be communicated to the Parties by the Secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The Secretariat shall also communicate the proposed amendment to the signatories to this Convention and, for information, to the Depositary.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting.

4. An adopted amendment shall be communicated by the Depositary to all Parties for ratification, acceptance or approval.

5. Ratification, acceptance or approval of an amendment shall be notified to the Depositary in writing. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for the Parties having consented to be bound by it on the ninetieth day after the date of deposit of instruments of ratification, acceptance or approval by at least three-fourths of the Parties that were Parties at the time at which the amendment was adopted. Thereafter, the amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of the amendment.

Article 27

ADOPTION AND AMENDMENT OF ANNEXES

1. Annexes to this Convention shall form an integral part thereof and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Convention constitutes at the same time a reference to any annexes thereto.

2. Any additional annexes adopted after the entry into force of this Convention shall be restricted to procedural, scientific, technical or administrative matters.

3. The following procedure shall apply to the proposal, adoption and entry into force of additional annexes to this Convention:

(a) Additional annexes shall be proposed and adopted according to the procedure laid down in paragraphs 1–3 of Article 26;

(b) Any Party that is unable to accept an additional annex shall so notify the Depositary, in writing, within one year from the date of communication by the Depositary of the adoption of such annex. The Depositary shall immediately notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time notify the Depositary, in writing, that it withdraws a previous notification of non-acceptance in respect of an additional annex, and the annex shall thereupon enter into force for that Party subject to subparagraph (c); and

(c) On the expiry of one year from the date of the communication by the Depositary of the adoption of an additional annex, the annex shall enter into force for all Parties that have not submitted a notification of non-acceptance in accordance with the provisions of subparagraph (b).

4. The proposal, adoption and entry into force of amendments to annexes to this Convention shall be subject to the same procedures as for the proposal, adoption and entry into force of additional annexes to the Convention, except that an amendment to an annex shall not enter into force with regard to any Party that has made a declaration with regard to amendment of annexes in accordance with paragraph 5 of Article 30, in which case any such amendment shall enter into force for such a Party on the ninetieth day after the date it has deposited with the Depositary its instrument of ratification, acceptance, approval or accession with respect to such amendment.

5. If an additional annex or an amendment to an annex is related to an amendment to this Convention, the additional annex or amendment shall not enter into force until such time as

Article 28 RIGHT TO VOTE

1. Each Party to this Convention shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.

2. A regional economic integration organization, on matters within its competence, shall exercise its right to vote with a number of votes equal to the number of its member States that are Parties to this Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right to vote, and vice versa.

Article 29 SIGNATURE

This Convention shall be opened for signature at Kumamoto, Japan, by all States and regional economic integration organizations on 10 and 11 October 2013, and thereafter at the United Nations Headquarters in New York until 9 October 2014.

Article 30 RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL OR ACCESSION

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by States and by regional economic integration organizations. It shall be open for accession by States and by regional economic integration organizations from the day after the date on which the Convention is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under the Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective

responsibilities for the performance of their obligations under the Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under the Convention concurrently.

3. In its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence in respect of the matters governed by this Convention. Any such organization shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any relevant modification of the extent of its competence.

4. Each State or regional economic integration organization is encouraged to transmit to the Secretariat at the time of its ratification, acceptance, approval or accession of the Convention information on its measures to implement the Convention.

5. In its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, any Party may declare that, with regard to it, any amendment to an annex shall enter into force only upon the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession with respect thereto.

Article 31

ENTRY INTO FORCE

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of that organization.

Article 32

RESERVATIONS

No reservations may be made to this Convention.

Article 33

WITHDRAWAL

1. At any time after three years from the date on which this Convention has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

Article 34

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Convention.

Article 35
AUTHENTIC TEXTS

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Depositary.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Convention.

Done at Kumamoto, Japan, on this tenth day of October, two thousand and thirteen.

ANNEX A MERCURY-ADDED PRODUCTS

The following products are excluded from this Annex:

- (a) Products essential for civil protection and military uses;
- (b) Products for research, calibration of instrumentation, for use as reference standard;
- (c) Where no feasible mercury-free alternative for replacement is available, switches and relays, cold cathode fluorescent lamps and external electrode fluorescent lamps (CCFL and EEFL) for electronic displays, and measuring devices;
- (d) Products used in traditional or religious practices; and
- (e) Vaccines containing thiomersal as preservatives.

Part I: Products subject to Article 4, paragraph 1

Mercury-added products	Date after which the manufacture, import or export of the product shall not be allowed (phase-out date)
Batteries, except for button zinc silver oxide batteries with a mercury content < 2 % and button zinc air batteries with a mercury content < 2 %	2020
Switches and relays, except very high accuracy capacitance and loss measurement bridges and high frequency radio frequency switches and relays in monitoring and control instruments with a maximum mercury content of 20 mg per bridge, switch or relay	2020
Compact fluorescent lamps (CFLs) for general lighting purposes that are ≤ 30 watts with a mercury content exceeding 5 mg per lamp burner	2020
Linear fluorescent lamps (LFLs) for general lighting purposes: (a) Triband phosphor < 60 watts with a mercury content exceeding 5 mg per lamp; (b) Halophosphate phosphor ≤ 40 watts with a mercury content exceeding 10 mg per lamp	2020
High pressure mercury vapour lamps (HPMV) for general lighting purposes	2020
Mercury in cold cathode fluorescent lamps and external electrode fluorescent lamps (CCFL and EEFL) for electronic displays: (a) short length (≤ 500 mm) with mercury content exceeding 3,5 mg per lamp	2020

(b)medium length (> 500 mm and ≤ 1 500 mm) with mercury content exceeding 5 mg per lamp	
(c)long length (> 1 500 mm) with mercury content exceeding 13 mg per lamp	
Cosmetics (with mercury content above 1 ppm), including skin lightening soaps and creams, and not including eye area cosmetics where mercury is used as a preservative and no effective and safe substitute preservatives are available ⁽¹⁾	2020
Pesticides, biocides and topical antiseptics	2020
The following non-electronic measuring devices except non-electronic measuring devices installed in large-scale equipment or those used for high precision measurement, where no suitable mercury-free alternative is available: (a) barometers; (b) hygrometers; (c) manometers; (d) thermometers; (e) sphygmomanometers.	2020

Part II: Products subject to Article 4, paragraph 3

Mercury-added products	Provisions
Dental amalgam	Measures to be taken by a Party to phase down the use of dental amalgam shall take into account the Party's domestic circumstances and relevant international guidance and shall include two or more of the measures from the following list: (i)Setting national objectives aiming at dental caries prevention and health promotion, thereby minimising the need for dental restoration; (ii) Setting national objectives aiming at minimising its use; (iii)Promoting the use of cost-effective and clinically effective mercury-free alternatives for dental restoration; (iv)Promoting research and development of quality mercury-free materials for dental restoration; (v)Encouraging representative professional organisations and dental schools to educate and train dental professionals and students on the use of mercury-free dental restoration alternatives and on promoting best management practices;

	(vi) Discouraging insurance policies and programmes that favour dental amalgam use over mercury-free dental restoration; (vii) Encouraging insurance policies and programmes that favour the use of quality alternatives to dental amalgam for dental restoration; (viii) Restricting the use of dental amalgam to its encapsulated form; (ix) Promoting the use of best environmental practices in dental facilities to reduce releases of mercury and mercury compounds to water and land.
--	--

1.  The intention is not to cover cosmetics, soaps or creams with trace contaminants of mercury.

ANNEX B
MANUFACTURING PROCESSES IN WHICH MERCURY OR MERCURY COMPOUNDS
ARE USED

Part I: Processes subject to Article 5, paragraph 2

Manufacturing processes using mercury or mercury compounds	Phase-out date
Chlor-alkali production	2025
Acetaldehyde production in which mercury or mercury compounds are used as a catalyst	2018

Part II: Processes subject to Article 5, paragraph 3

Mercury using process	Provisions
Vinyl chloride monomer production	Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to: (i) Reduce the use of mercury in terms of per unit production by 50 per cent by the year 2020 against 2010 use; (ii) Promoting measures to reduce the reliance on mercury from primary mining; (iii) Taking measures to reduce emissions and releases of mercury to the environment; (iv) Supporting research and development in respect of mercury-free catalysts and processes; (v) Not allowing the use of mercury five years after the Conference of the Parties has established that mercury-free catalysts based on existing processes have become technically and economically feasible; (vi) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and phase out mercury use in accordance with Article 21.
Sodium or Potassium Methylate or Ethylate	Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to: (i) Measures to reduce the use of mercury aiming at the phase out of this use as fast as possible and within 10 years of the entry into force of the Convention; (ii) Reduce emissions and releases in terms of per unit production by 50 per cent by 2020 compared to 2010; (iii) Prohibiting the use of fresh mercury from primary mining;

	(iv) Supporting research and development in respect of mercury-free processes; (v) Not allowing the use of mercury five years after the Conference of the Parties has established that mercury-free processes have become technically and economically feasible; (vi) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and phase out mercury use in accordance with Article 21.
Production of polyurethane using mercury containing catalysts	Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to: (i) Taking measures to reduce the use of mercury, aiming at the phase out of this use as fast as possible, within 10 years of the entry into force of the Convention; (ii) Taking measures to reduce the reliance on mercury from primary mercury mining; (iii) Taking measures to reduce emissions and releases of mercury to the environment; (iv) Encouraging research and development in respect of mercury-free catalysts and processes; (v) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and phase out mercury use in accordance with Article 21. 2. Paragraph 6 of Article 5 shall not apply to this manufacturing process.

ANNEX C
ARTISANAL AND SMALL-SCALE GOLD MINING

National action plans

1. Each Party that is subject to the provisions of paragraph 3 of Article 7 shall include in its national action plan:

- (a) National objectives and reduction targets;
- (b) Actions to eliminate:
 - (i) Whole ore amalgamation;
 - (ii) Open burning of amalgam or processed amalgam;
 - (iii) Burning of amalgam in residential areas; and
 - (iv) Cyanide leaching in sediment, ore or tailings to which mercury has been added without first removing the mercury;
- (c) Steps to facilitate the formalization or regulation of the artisanal and small-scale gold mining sector;
- (d) Baseline estimates of the quantities of mercury used and the practices employed in artisanal and small-scale gold mining and processing within its territory;
- (e) Strategies for promoting the reduction of emissions and releases of, and exposure to, mercury in artisanal and small-scale gold mining and processing, including mercury-free methods;
- (f) Strategies for managing trade and preventing the diversion of mercury and mercury compounds from both foreign and domestic sources to use in artisanal and small scale gold mining and processing;
- (g) Strategies for involving stakeholders in the implementation and continuing development of the national action plan;
- (h) A public health strategy on the exposure of artisanal and small-scale gold miners and their communities to mercury. Such a strategy should include, inter alia, the gathering of health data, training for health-care workers and awareness raising through health facilities;
- (i) Strategies to prevent the exposure of vulnerable populations, particularly children and women of child-bearing age, especially pregnant women, to mercury used in artisanal and small-scale gold mining;
- (j) Strategies for providing information to artisanal and small-scale gold miners and affected communities; and
- (k) A schedule for the implementation of the national action plan.

2. Each Party may include in its national action plan additional strategies to achieve its objectives, including the use or introduction of standards for mercury-free artisanal and small-scale gold mining and market-based mechanisms or marketing tools.

ANNEX D
LIST OF POINT SOURCES OF EMISSIONS OF MERCURY AND MERCURY
COMPOUNDS TO THE ATMOSPHERE

Point source category:

Coal-fired power plants;

Coal-fired industrial boilers;

Smelting and roasting processes used in the production of non-ferrous metals; 1/

Waste incineration facilities;

Cement clinker production facilities.

1/ For the purpose of this Annex, “non-ferrous metals” refers to lead, zinc, copper and industrial gold.

ANNEX E

ARBITRATION AND CONCILIATION PROCEDURES

Part I: Arbitration procedure

The arbitration procedure for purposes of paragraph 2 (a) of Article 25 of this Convention shall be as follows:

Article 1

1. A Party may initiate recourse to arbitration in accordance with Article 25 of this Convention by written notification addressed to the other party or parties to the dispute. A statement of claim, together with any supporting documents, shall accompany the notification. Such notification shall state the subject matter of arbitration and include, in particular, the Articles of this Convention the interpretation or application of which are at issue.
2. The claimant party shall notify the Secretariat that it is referring a dispute to arbitration pursuant to Article 25 of this Convention. The notification shall be accompanied by the written notification of the claimant party, the statement of claim, and the supporting documents referred to in paragraph 1 above. The Secretariat shall forward the information thus received to all Parties.

Article 2

1. If a dispute is referred to arbitration in accordance with Article 1 above, an arbitral tribunal shall be established. It shall consist of three members.
2. Each party to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by agreement the third arbitrator, who shall be the President of the tribunal. In disputes between more than two parties, parties in the same interest shall appoint one arbitrator jointly by agreement. The President of the tribunal shall not be a national of any of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of any of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.
3. Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

Article 3

1. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the date on which the respondent party receives the notification of the arbitration, the other party may inform the Secretary-General of the United Nations, who shall make the designation within a further two-month period.
2. If the President of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the date of the appointment of the second arbitrator, the Secretary-General of the United Nations shall, at the request of a party, designate the President within a further two-month period.

Article 4

The arbitral tribunal shall render its decisions in accordance with the provisions of this Convention and international law.

Article 5

Unless the parties to the dispute otherwise agree, the arbitral tribunal shall determine its own rules of procedure.

Article 6

The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties to the dispute, recommend essential interim measures of protection.

Article 7

The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

- (a) Provide it with all relevant documents, information and facilities; and
- (b) Enable it, when necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

Article 8

The parties to the dispute and the arbitrators are under an obligation to protect the confidentiality of any information or documents that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

Article 9

Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the costs of the tribunal shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its costs and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Article 10

A Party that has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute that may be affected by the decision may intervene in the proceedings with the consent of the arbitral tribunal.

Article 11

The arbitral tribunal may hear and determine counterclaims arising directly out of the subject matter of the dispute.

Article 12

Decisions of the arbitral tribunal on both procedure and substance shall be taken by a majority vote of its members.

Article 13

1. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to make its decision. Absence of a party or a failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.
2. Before rendering its final decision, the arbitral tribunal must satisfy itself that the claim is well founded in fact and law.

Article 14

The arbitral tribunal shall render its final decision within five months of the date on which it is fully constituted, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period that should not exceed five more months.

Article 15

The final decision of the arbitral tribunal shall be confined to the subject matter of the dispute and shall state the reasons on which it is based. It shall contain the names of the members who have participated and the date of the final decision. Any member of the tribunal may attach a separate or dissenting opinion to the final decision.

Article 16

The final decision shall be binding on the parties to the dispute. The interpretation of this Convention given by the final decision shall also be binding upon a Party intervening under Article 10 above insofar as it relates to matters in respect of which that Party intervened. The final decision shall be without appeal unless the parties to the dispute have agreed in advance to an appellate procedure.

Article 17

Any disagreement that may arise between those bound by the final decision in accordance with Article 16 above, as regards the interpretation or manner of implementation of that final decision, may be submitted by any of them for decision to the arbitral tribunal that rendered it.

Part II: Conciliation procedure

The conciliation procedure for purposes of paragraph 6 of Article 25 of this Convention shall be as follows:

Article 1

A request by a party to a dispute to establish a conciliation commission pursuant to paragraph 6 of Article 25 of this Convention shall be addressed in writing to the Secretariat, with a copy to the other party or parties to the dispute. The Secretariat shall forthwith inform all Parties accordingly.

Article 2

1. The conciliation commission shall, unless the parties to the dispute otherwise agree, comprise three members, one appointed by each party concerned and a President chosen jointly by those members.
2. In disputes between more than two parties, parties in the same interest shall appoint their member of the commission jointly by agreement.

Article 3

If any appointment by the parties to the dispute is not made within two months of the date of receipt by the Secretariat of the written request referred to in Article 1 above, the Secretary-General of the United Nations shall, upon request by any party, make such appointment within a further two-month period.

Article 4

If the President of the conciliation commission has not been chosen within two months of the appointment of the second member of the commission, the Secretary-General of the United Nations shall, upon request by any party to the dispute, designate the President within a further two-month period.

Article 5

The conciliation commission shall assist the parties to the dispute in an independent and impartial manner in their attempt to reach an amicable resolution.

Article 6

1. The conciliation commission may conduct the conciliation proceedings in such a manner as it considers appropriate, taking fully into account the circumstances of the case and the views the parties to the dispute may express, including any request for a swift resolution. It may adopt its own rules of procedure as necessary, unless the parties otherwise agree.
2. The conciliation commission may, at any time during the proceedings, make proposals or recommendations for a resolution of the dispute.

Article 7

The parties to the dispute shall cooperate with the conciliation commission. In particular, they shall endeavour to comply with requests by the commission to submit written materials, provide evidence and attend meetings. The parties and the members of the conciliation commission are under an obligation to protect the confidentiality of any information or documents they receive in confidence during the proceedings of the commission.

Article 8

The conciliation commission shall take its decisions by a majority vote of its members.

Article 9

Unless the dispute has already been resolved, the conciliation commission shall render a report with recommendations for resolution of the dispute no later than 12 months of being fully constituted, which the parties to the dispute shall consider in good faith.

Article 10

Any disagreement as to whether the conciliation commission has competence to consider a matter referred to it shall be decided by the commission.

Article 11

The costs of the conciliation commission shall be borne by the parties to the dispute in equal shares, unless they agree otherwise. The commission shall keep a record of all its costs and shall furnish a final statement thereof to the parties.

MINAMATA KONVENCIJA O ŽIVI

Strane ugovornice ove Konvencije,

Prepoznajući da je živa hemikalija koja izaziva globalnu zabrinutost zbog atmosferskog prenosa na velikim udaljenostima, postojanosti u životnoj sredini nakon što se jednom antropogeno u nju unese, sposobnosti bioakumulacije u ekosistemima i značajnim negativnim uticajima na zdravlje ljudi i životnu sredinu,

Pozivajući se na odluku 25/5 od 20. februara 2009. godine koju je donio Upravni savjet Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu o pokretanju međunarodne akcije za upravljanje živom na efikasan, djelotvoran i dosljedan način;

Pozivajući se na stav 221 završnog dokumenta Konferencije Ujedinjenih nacija o održivom razvoju „Budućnost kakvu želimo“, koji poziva na uspješan ishod pregovora o globalnom pravno obavezujućem instrumentu o živi koji bi se bavio rizicima po zdravlje ljudi i životnu sredinu,

Podsjećajući da je Konferencija Ujedinjenih nacija o održivom razvoju potvrdila načela Deklaracije o životnoj sredini i razvoju iz Rio de Žaneira, koja uključuju, između ostalog, zajedničke, ali različite odgovornosti, i prepoznajući okolnosti i sposobnosti pojedinačnih država, kao i potrebu za globalnim djelovanjem,

Upoznate s bojaznima u vezi s zdravljem, posebno u zemljama u razvoju, koje proističu iz izloženosti ranjivih populacija živi, posebno žena, djece, a preko njih i budućih generacija,

Imajući u vidu specifične ranjivosti arktičkih ekosistema i autohtonih zajednica zbog biomagnifikacije žive i kontaminacije tradicionalne hrane, i zabrinute za autohtone zajednice u širem smislu zbog efekata žive,

Prepoznajući značajne pouke izvučene iz Minamatske bolesti, naročito ozbiljne efekte po zdravlje i životnu sredinu koji proizilaze iz zagađenja živom, kao i potrebu da se osigura pravilno upravljanje živom i sprečavanje takvih događaja u budućnosti,

Naglašavajući važnost finansijske, tehničke i tehnološke podrške i podrške izgradnji kapaciteta, posebno za zemlje u razvoju i zemlje čija je privreda u tranziciji, s ciljem jačanja sposobnosti država za upravljanje živom i promovisanja djelotvornog sprovođenja Konvencije,

Prepoznajući takođe, aktivnosti Svjetske zdravstvene organizacije na zaštiti zdravlja ljudi u vezi s živom, i uloge relevantnih multilateralnih sporazuma u oblasti zaštite životne sredine, naročito Bazelske konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovog odlaganja, kao i Rotterdamske konvencije o postupku davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini,

Potvrđujući da se ova konvencija i drugi međunarodni sporazumi u oblasti životne sredine i trgovine uzajamno podržavaju,

Naglašavajući da se nijednim dijelom ove Konvencije ne namjerava uticati na prava i obaveze bilo koje strane, a koji proizilaze iz bilo kojeg postojećeg međunarodnog sporazuma,

Podrazumijevajući da se prethodnom uvodnom izjavom ne namjerava stvoriti hijerarhija između ove Konvencije i drugih međunarodnih instrumenata,

Napominjući da se nijednim dijelom ove Konvencije ne sprječava strana ugovornica da preduzme dodatne mjere na nivou države u skladu s odredbama ove Konvencije radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine od izlaganja živi, u skladu s ostalim obavezama te strane ugovornice prema primjenljivom međunarodnom pravu, usaglasile su se kao što slijedi:

Član 1 CILJ

Cilj ove Konvencije je zaštita zdravlja ljudi i životne sredine od antropogenih emisija i ispuštanja žive i jedinjenja žive.

Član 2 ZNAČENJE IZRAZA

U smislu ove Konvencije:

(a) „zanatsko rudarstvo i dobijanje zlata u malom obimu” je vađenje zlata koje obavljaju rudari pojedinci ili mala preduzeća s ograničenim kapitalnim ulaganjem i proizvodnjom;

(b) „najbolje dostupne tehnike” su tehnike koje su najdjelotvornije za sprječavanje i, u slučaju da to nije praktično izvodljivo, za smanjenje emisija i ispuštanja žive u vazduh, vodu i zemljište i uticaja tih emisija i ispuštanja na životnu sredinu u cjelini, uzimajući u obzir ekonomska i tehnička pitanja od interesa za određenu stranu ugovornicu ili određeni objekat na teritoriji te strane ugovornice. U tom kontekstu:

(i) „najbolje” su najdjelotvornije tehnike u postizanju visokog opšteg nivoa zaštite životne sredine u cjelini;

(ii) „dostupne” tehnike su u odnosu na određenu stranu ugovornicu i određeni objekat na teritoriji te strane ugovornice, tehnike koje su razvijene u toj mjeri da omogućavaju primjenu u relevantnom industrijskom sektoru pod ekonomski i tehnički izvodljivim uslovima, uzimajući u obzir troškove i koristi, bez obzira na to da li se te tehnike primjenjuju ili razvijaju na teritoriji dotične strane ugovornice, pod uslovom da su one dostupne operateru objekta onako kako to utvrdi ta strana ugovornica; i

(iii) „tehnike” su korišćene tehnologije, postupci u praksi i načini na koji su postrojenja projektovana, izgrađena i održavana, kao i način na koji funkcionišu i način na koji se vrši njihova dekomisija;

(c) „najbolje prakse zaštite životne sredine” su najprikladnija kombinacija kontrolnih mjera i strategija koje se sprovode radi zaštite životne sredine;

(d) „živa” je elementarna živa (Hg(0), CAS br. 7439-97-6);

(e) „jedinjenje žive“ je svaka supstanca koja se sastoji od atoma žive i jednog ili više atoma drugih hemijskih elemenata, koju je moguće razložiti na različite komponente isključivo hemijskim reakcijama;

(f) „proizvod koji sadrži živu“ je proizvod ili komponenta proizvoda koji sadrže živu ili jedinjenje žive koji su namjerno dodati;

(g) „strana ugovornica“ je država ili regionalna organizacija za ekonomsku integraciju koja se saglasila da se obaveže ovom konvencijom i za koju je Konvencija na snazi;

(h) „strane ugovornice koje su prisutne i glasaju“ su strane koje su prisutne i koje daju svoj glas za ili protiv na sastanku strana ugovornica;

(i) „primarno vađenje žive“ je vađenje u kojem je osnovni traženi materijal živa;

(j) „regionalna organizacija za ekonomsku integraciju“ je organizacija koju čine suverene države određenog regiona na koju su njene države članice prenijele nadležnost u odnosu na pitanja uređena ovom konvencijom i koja je zvanično ovlašćena, u skladu sa svojim internim procedurama, da potpiše, ratifikuje, prihvati ili potvrdi ovu Konvenciju odnosno da joj pristupi;

(k) „dozvoljena upotreba“ je svaka upotreba žive ili jedinjenja žive koju vrši strana ugovornica u skladu s ovom konvencijom, uključujući, ali se ne ograničavajući na upotrebu u skladu s čl. 3, 4, 5, 6 i 7.

Član 3 **IZVORI SNABDIJEVANJA I TRGOVINA ŽIVOM**

1. U smislu ovog člana:

(a) upućivanja na „živu“ obuhvataju mješavine žive s drugim supstancama, uključujući legure žive s koncentracijom žive od najmanje 95 % masenog udjela; i

(b) „jedinjenja žive“ su živin (I) hlorid (poznat i kao kalomel), živin (II) oksid, živin (II) sulfat, živin (II) nitrat, cinabarit i živin sulfid.

2. Odredbe ovog člana ne primjenjuju se na:

(a) Količine žive ili jedinjenja žive koje se upotrebljavaju za laboratorijska istraživanja ili kao referentni standard; ili

(b) Količine žive ili jedinjenja žive u tragovima, koje se prirodno javljaju u proizvodima kao što su metali koji nisu živa, rude, mineralni proizvodi, uključujući ugalj, ili proizvodi izvedeni iz tih materijala i nenamjerne količine u tragovima u hemijskim proizvodima; ili

(c) Proizvode koji sadrže živu.

3. Nijedna od strana ugovornica neće dozvoliti primarno vađenje žive koje se nije vršilo na njenoj teritoriji na datum kada je Konvencija stupila na snagu za tu stranu ugovornicu.

4. Svaka strana ugovornica isključivo će dozvoliti primarno vađenje žive koje se vršilo na njenoj teritoriji na datum kada je Konvencija za nju stupila na snagu, i to na period od najviše petnaest godina nakon tog datuma. Tokom tog perioda, živa dobijena takvim vađenjem upotrebljavaće

se isključivo za proizvodnju proizvoda koji sadrže živu u skladu s članom 4, u proizvodnim procesima u skladu s članom 5 ili će se odlagati u skladu s članom 11, kroz primjenu postupaka koji neće dovesti do rekuperacije, recikliranja, regeneracije neposredne ponovne upotrebe ili alternativne upotrebe.

5. Svaka strana ugovornica će:

(a) nastojati da utvrdi pojedinačne zalihe žive i jedinjenja žive veće od 50 metričkih tona, kao i izvore snabdijevanja živom veće od 10 metričkih tona godišnje, koji se nalaze na njenoj teritoriji;

(b) preduzeti mjere kako bi osigurala da se, u slučaju da strana ugovornica utvrdi postojanje viška žive proistekle iz dekomisije hloralkalnih pogona, takva živa odlaže u skladu s uputstvima za upravljanje koje je pogodno za životnu sredinu kao što je navedeno u članu 11 stav 3 tačka (a), primjenom postupaka koji neće dovesti do rekuperacije, recikliranja, regeneracije neposredne ponovne upotrebe ili alternativne upotrebe.

6. Nijedna strana ugovornica neće dozvoliti izvoz žive, osim:

(a) ugovornoj strani koja je ugovornoj strani izvoznici dala saglasnost u pisanoj formi, i to isključivo u svrhu:

(i) upotrebe koja je strani ugovornici uvoznici dozvoljena u skladu s ovom konvencijom; ili

(ii) privremenog skladištenja koje nije štetno po životnu sredinu, kao što je propisano članom 10; ili

(b) državi koja nije strana ugovornica, a koja je strani ugovornici izvoznici dala saglasnost u pisanoj formi, uključujući potvrdu koja pokazuje:

(i) da ta država koja nije strana ugovornica ima uspostavljene mjere kojima osigurava zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine, kojima osigurava svoju usklađenost s odredbama čl. 10 i 11; i

(ii) da će takva živa biti namijenjena isključivo za upotrebu koja je strani ugovornici dozvoljena prema ovoj Konvenciji ili za privremeno skladištenje koje ne šteti životnoj sredini, kao što je propisano članom 10.

7. Strana ugovornica izvoznica može da se osloni na opšte obavještenje koje Sekretarijatu dostavlja strana ugovornica uvoznica ili država uvoznica koja nije strana ugovornica, kao saglasnost u pisanoj formi koja je obavezna prema stavu 6. Takvim opštim obavještenjem propisuju se svi uslovi pod kojima strana ugovornica uvoznica ili država uvoznica koja nije strana ugovornica daje svoju saglasnost. Ta strana, odnosno država koja nije strana ugovornica može u svakom trenutku opozvati navedeno obavještenje.

Sekretarijat vodi javni registar svih takvih obavještenja.

8. Nijedna strana ugovornica neće dozvoliti uvoz žive iz države koja nije strana ugovornica kojoj je dala svoju saglasnost u pisanoj formi osim ako ta država koja nije strana ugovornica ne dostavi potvrdu da živa ne potiče iz izvora koji su identifikovani kao nedozvoljeni u skladu sa stavom 3 ili stavom 5 tačka (b).

9. Strana ugovornica koja dostavlja opšte obavještenje o saglasnosti u skladu sa stavom 7 može odlučiti da ne primjenjuje stav 8, pod uslovom da zadrži sveobuhvatna ograničenja na izvoz žive i da ima uspostavljene mjere na nivou države kako bi osigurala da se uvezenom živom upravlja na način koji ne šteti životnoj sredini. Strana ugovornica o takvoj odluci dostavlja obavještenje Sekretarijatu, uključujući informacije koje opisuju njena ograničenja na izvoz i domaće regulatorne mjere, kao i informacije o količinama i zemljama porijekla žive uvezene iz država koje nijesu strane ugovornice. Sekretarijat vodi javni registar svih takvih obavještenja. Odbor za sprovođenje i usklađenost revidira i ocjenjuje svako takvo obavještenje i prpratne informacije u skladu s članom 15 i, po potrebi, može davati preporuke Konferenciji strana ugovornica.

10. Procedura propisana u stavu 9 dostupna je do završetka drugog sastanka Konferencije strana ugovornica. Nakon toga, ona više neće biti na raspolaganju, osim ukoliko Konferencija strana ugovornica ne odluči drukčije prostom većinom strana ugovornica koje su prisutne i glasaju, osim kada je riječ o strani ugovornici koja je dostavila obavještenje u skladu sa stavom 9 prije kraja drugog sastanka Konferencije strana ugovornica.

11. Svaka strana u svoje izvještaje dostavljene u skladu s članom 21 uvrštava informacije koje pokazuju da su zahtjevi iz ovog člana ispunjeni.

12. Konferencija strana ugovornica na svom prvom sastanku obezbjeđuje dodatne smjernice u vezi s ovim članom, posebno u odnosu na stav 5 tačka (a), i st. 6 i 8, i sastavlja i usvaja propisani sadržaj potvrde navedene u stavu 6 tačka (b) i stavu 8.

13. Konferencija strana ugovornica procjenjuje da li trgovina konkretnim jedinjenjima žive ugrožava cilj ove Konvencije i razmatra da li su konkretna jedinjenja žive, putem njihovog navođenja u dodatnom Aneksu usvojenom u skladu s članom 27, predmet st. 6 i 8.

Član 4 **PROIZVODI KOJI SADRŽE ŽIVU**

1. Nijedna strana, preduzimanjem odgovarajućih mjera, neće dozvoliti proizvodnju, uvoz niti izvoz proizvoda koji sadrže živu koji su navedeni u dijelu I Aneksa A nakon datuma do kojeg je utvrđeno da te proizvode treba postupno ukinuti, osim u slučaju da je u Aneksu A utvrđeno isključenje ili ako strana ugovornica ima registrovano izuzeće u skladu s članom 6.

2. Strana ugovornica može, kao alternativu stavu 1, u vrijeme ratifikacije ili nakon što amandman Aneksa A stupi na snagu za tu stranu ugovornicu, navesti da će sprovoditi drugačije mjere odnosno strategije u vezi proizvoda pobrojanih u dijelu I Aneksa A. Strana ugovornica može odabrati takvu alternativu samo ukoliko može dokazati da je proizvodnju, uvoz i izvoz velike većine proizvoda navedenih u dijelu I Aneksa A već smanjila na nivo *de minimis*, kao i da je sprovela mjere odnosno strategije za smanjenje upotrebe žive u dodatnim proizvodima koji nijesu navedeni u dijelu I Aneksa A, u vrijeme kada obavještava Sekretarijat o svojoj odluci da iskoristi ovu alternativu. Osim toga, strana koja izdabere ovu alternativu će:

(a) prvom prilikom podnijeti izvještaj Konferenciji strana ugovornica s opisom sprovedenih mjera odnosno strategija, uključujući i kvantifikaciju postignutih smanjenja;

(b) sprovoditi mjere odnosno strategije za smanjenje upotrebe žive u svim proizvodima navedenim u dijelu I Aneksa A za koje još nije dostignut nivo *de minimis*;

(c) uzeti u obzir dodatne mjere za postizanje dodatnih smanjenja; i

(d) biti nepodobna da zatraži izuzeće u skladu s članom 6 za bilo koju kategoriju proizvoda za koju je ova alternativa izabrana.

Najkasnije u roku od pet godina od datuma stupanja Konvencije na snagu, Konferencija strana ugovornica, kao dio procesa revizije u skladu sa stavom 8, razmatra napredak i djelotvornost mjera preduzetih u skladu s ovim stavom.

3. Svaka strana ugovornica preduzima mjere vezane za proizvode koji sadrže živu navedene u Dijelu II Aneksa A u skladu s odredbama propisanim tim aneksom.

4. Sekretarijat, na osnovu informacija koje su dostavile strane ugovornice, prikuplja i čuva informacije o proizvodima koji sadrže živu i njihovim alternativama i takve informacije stavlja na raspolaganje javnosti. Sekretarijat takođe stavlja javnosti na raspolaganje i sve druge relevantne informacije koje dostavljaju strane ugovornice.

5. Svaka strana ugovornica preduzima mjere kako bi spriječila da proizvodi koji sadrže živu budu uvršteni u proizvode koji se sastavljaju iz djelova, a čija proizvodnja, uvoz i izvoz nijesu dozvoljeni prema ovom članu.

6. Svaka strana ugovornica će obeshrabrati proizvodnju i distribuciju na tržište proizvoda koji sadrže živu koji nijesu bili obuhvaćeni nijednom poznatom upotrebom proizvoda koji sadrže živu prije datuma na koji Konvencija stupi na snagu za tu stranu ugovornicu, osim ako procjena rizika i koristi od proizvoda pokaže koristi za životnu sredinu i zdravlje ljudi. Strana ugovornica, po potrebi, dostavlja Sekretarijatu informacije o svim takvim proizvodima, uključujući i sve informacije o rizicima i koristima od proizvoda po životnu sredinu i zdravlje ljudi. Sekretarijat takve informacije stavlja na raspolaganje javnosti.

7. Svaka strana ugovornica može podnijeti Sekretarijatu predlog da se neki proizvod koji sadrži živu uvrsti u Aneks A, koji uključuje informacije koje se odnose na dostupnost, tehničku i ekonomsku izvodljivost, kao i rizike i koristi po životnu sredinu i zdravlje ljudi koji idu uz alternative za taj proizvod koje ne sadrže živu, uzimajući u obzir informacije u skladu sa stavom 4.

8. Najkasnije pet godina od datuma stupanja Konvencije na snagu, Konferencija strana ugovornica revidira Aneks A i može razmotriti izmjene i dopune tog Aneksa u skladu s članom 27.

9. Prilikom revidiranja Aneksa A u skladu sa stavom 8, Konferencija strana ugovornica uzima u obzir najmanje sljedeće:

(a) svaki predlog dostavljen u skladu sa stavom 7;

(b) informacije stavljene na raspolaganje u skladu sa stavom 4; i

(c) dostupnost stranama ugovornicama alternativa bez žive koje su tehnički i ekonomski opravdane, uzimajući u obzir rizike i koristi po životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Član 5

PROIZVODNI PROCESI U KOJIMA SE KORISTE ŽIVA ILI JEDINJENJA ŽIVE

1. U smislu ovog člana i Aneksa B, proizvodni procesi u kojima se koristi živa ili jedinjenja žive ne obuhvataju procese u kojima se upotrebljavaju proizvodi koji sadrže živu, procese za proizvodnju proizvoda koji sadrže živu ili procese za obradu otpada koji sadrži živu.

2. Nijedna strana ugovornica, preduzimanjem odgovarajućih mjera, neće dozvoliti upotrebu žive i jedinjenja žive u proizvodnim procesima navedenim u dijelu I Aneksa B nakon datuma koji je utvrđen u tom Aneksu kao datum do kojeg pojedinačne procese treba postupno ukinuti, osim u slučaju kada strana ima registrovano izuzeće u skladu s članom 6.

3. Svaka strana ugovornica preduzima mjere za ograničavanje upotrebe žive ili jedinjenja žive u procesima navedenim u dijelu II Aneksa B, u skladu s odredbama propisanim u njemu.

4. Sekretarijat na osnovu informacija koje su dostavile strane ugovornice, prikuplja i čuva informacije o procesima u kojima se koristi živa ili jedinjenja žive i njihove alternative i te informacije čini dostupnim javnosti. Strane ugovornice takođe mogu da dostave i druge relevantne informacije koje Sekretarijat čini dostupnim javnosti.

5. Svaka strana ugovornica koja ima jedan ili više objekata u kojima se živa ili jedinjenja žive koriste u proizvodnim procesima navedenim u Aneksu B:

(a) preduzima mjere za kontrolu emisija i ispuštanja žive i jedinjenja žive iz tih objekata;

(b) u svoje izvještaje koje podnosi u skladu s članom 21 uvrštava informacije o preduzetim mjerama u skladu s ovim stavom; i

(c) nastoji da identifikuje objekte na svojoj teritoriji u kojima se koristi živa ili jedinjenja žive za procese navedene u Aneksu B i Sekretarijatu podnosi, ne kasnije od tri godine od datuma na koji Konvencija stupi na snagu za tu stranu ugovornicu, podatke o broju i vrstama takvih objekata i procijenjenu godišnju količinu žive ili jedinjenja žive koja se koristi u tim objektima. Sekretarijat te informacije čini dostupnim javnosti.

6. Nijedna strana neće dozvoliti korišćenje žive ili jedinjenja žive u objektu koji nije postojao prije datuma kada je Konvencija stupila na snagu za tu stranu ugovornicu, tokom primjene proizvodnih procesa navedenih u Aneksu B. Na takve objekte ne primjenjuje se nikakvo izuzeće.

7. Svaka strana ugovornica obeshrabriće razvoj bilo kog objekta u kojem se primjenjuje bilo koji drugi proizvodni proces u kojem se namjerno upotrebljavaju živa ili jedinjenja žive, a koji nije postojao prije datuma stupanja Konvencije na snagu, osim u slučaju da strana ugovornica može da uvjerljivo dokaže Konferenciji strana ugovornica da proizvodni proces pruža značajne koristi za životnu sredinu i zdravlje i da ne postoje tehnički i ekonomski opravdane alternative koje ne sadrže živu, a koje pružaju takve koristi.

8. Strane ugovornice ohrabruju se na razmjenu informacija o relevantnim novim tehnološkim dostignućima, ekonomski i tehnički opravdanim alternativama koje ne sadrže živu i primjenu mogućih mjera i tehnika za smanjenje i, gdje je to izvodljivo, eliminisanje upotrebe žive i jedinjenja žive u proizvodnim procesima navedenim u Prilogu B, kao i emisija i ispuštanja žive i jedinjenja žive iz tih procesa.

9. Strana ugovornica može dostaviti predlog za izmjene Aneksa B da bi na listu dodala proizvodni proces u kojem se koristi živa ili jedinjenja žive. On treba da sadrži informacije vezane za dostupnost, tehničku i ekonomsku opravdanost i rizicima i koristima za zdravlje i životnu sredinu alternativnim procesima u kojima se ne koristi živa.

10. Najkasnije pet godina od dana stupanja na snagu Konvencije, Konferencija strana ugovornica će revidirati Ankes B i može razmotriti amandmane na taj Aneks u skladu s članom 27.

11. Prilikom bilo koje revizije Aneksa B u skladu sa stavom 10, Konferencija strana ugovornica uzeće u obzir sljedeće:

(a) svaki predlog u skladu sa stavom 9;

(b) informacije koje su učinjene dostupnim u skladu sa stavom 4; i

(c) dostupnost alternativa bez žive koje su tehnički i ekonomski opravdane imajući u vidu rizike i koristi za zdravlje i životnu sredinu u stranama ugovornicama.

Član 6

IZUZECI KOJI SU STRANAMA UGOVORNICAMA DOSTUPNI NA ZAHTJEV

1. Svaka država ili regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može se registrovati za jedno ili više izuzeća od rokova za postupno ukidanje koji su navedeni u Aneksu A i Aneksu B (dalje u tekstu: „izuzeće“), i to dostavljanjem obavještenja Sekretarijatu u pisanoj formi:

(a) o sticanju statusa strane ugovornice ove Konvencije; ili

(b) u slučaju da je riječ o nekom proizvodu koji sadrži živu koji je kroz izmjenu ili dopunu dodat u Aneks A ili o proizvodnom procesu u kojem se koristi živa, a koji je amandmanom dodat u Aneks B, ne kasnije od datuma na koji taj amandman stupa na snagu za tu stranu ugovornicu.

Uz svaku takvu registraciju prilaže se i izjava kojom se objašnjava potreba strane ugovornice za izuzećem.

2. Izuzeće se može registrovati za bilo za kategoriju navedenu u Aneksu A ili B ili za potkategoriju koju je identifikovala bilo koja država ili regionalna organizacija za ekonomsku integraciju.

3. Svaka strana ugovornica koja ima jedno ili više izuzeća upisuje se u registar. Sekretarijat formira i vodi registar i čini ga dostupnim javnosti.

4. 4. Registar sadrži:

(a) listu strana ugovornica koje imaju jedno ili više izuzeća,

(b) izuzeće ili izuzeća registrovana za svaku stranu ugovornicu; i

(c) datum isteka svakog pojedinačnog izuzeća.

5. Osim ukoliko je strana ugovornica u registru navela kraći period, sva izuzeća u skladu sa stavom 1 ističu pet godina nakon isteka relevantnog roka za postupno ukidanje koji je naveden u Aneksu A ili B.

6. Konferencija strana ugovornica može, na zahtjev strane ugovornice, odlučiti da produži trajanje izuzeća za pet godina ukoliko strana ugovornica ne zatraži kraći rok.

Prilikom odlučivanja o tome, Konferencija strana ugovornica uzima u obzir:

(a) izvještaj strane ugovornice kojim se opravdava potreba za produženjem trajanja izuzeća i navodi pregled aktivnosti preduzetih i planiranih radi eliminisanja potrebe za izuzećem čim to bude izvodljivo;

(b) dostupne informacije, uključujući one koje se tiču dostupnosti alternativnih proizvoda i procesa bez upotrebe žive ili koji podrazumijevaju potrošnju žive čija je količina manja od količine koja se koristi u okviru izuzeća; i

(c) planirane ili tekuće aktivnosti usmjerene ka obezbjeđivanju skladištenja žive i odlaganja otpada koji sadrži živu na ekološki prihvatljiv način.

Izuzeće može biti produženo samo jednom za pojedinačni proizvod i za pojedinačni rok za postupno ukidanje.

7. Strana ugovornica može u bilo koje vrijeme povući izuzeće nakon dostavljanja obavještenja Sekretarijatu u pisanoj formi. Povlačenje izuzeća stupa na snagu na datum utvrđen u obavještenju.

8. Ne dovodeći u pitanje 1, nijedna država niti regionalna organizacija za ekonomsku integraciju ne mogu se registrovati za izuzeće nakon pet godina od isteka roka za postupno ukidanje upotrebe predmetnog proizvoda ili procesa naznačenog u Aneksu A ili B, osim ukoliko jedna ili više strana ugovornica ne oстане registrovana za izuzeće u pogledu tog proizvoda ili procesa tako što joj je odobreno produženje u skladu sa stavom 6. U tom slučaju, država ili regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može se, u rokovima propisanim u stavu 1 tač. (a) i (b) registrovati za izuzeće za taj proizvod ili proces, a koje ističe deset godina nakon relevantnog roka za postupno ukidanje.

9. Nijedna strana ugovornica ne može imati važeće izuzeće ni u kom trenutku nakon 10 godina od isteka roka za postupno ukidanje za proizvod ili proces naznačen u Aneksu A ili B.

Član 7

ZANATSKO RUDARSTVO I DOBIJANJE ZLATA U MALOM OBIMU

1. Mjere iz ovog člana i Aneksa C odnose se na zanatsko rudarstvo i dobijanje zlata u malom obimu u kojima se amalgam žive koristi za izdvajanje zlata iz rude.

2. Svaka strana ugovornica na čijoj se teritoriji odvija zanatsko rudarstvo i dobijanje zlata u malom obimu koje je predmet ovog člana, preduzima korake kako bi smanjila, odnosno, gdje je to izvodljivo, eliminisala upotrebu žive i jedinjenja žive prilikom takvog rudarstva i dobijanja zlata, kao i emisije ili ispuštanja žive u životnu sredinu koje proističe iz takvog rudarstva i dobijanja zlata.

3. Svaka strana ugovornica obavještava Sekretarijat u slučaju da ta strana ugovornica u bilo kom trenutku utvrdi da zanatsko rudarstvo i dobijanje zlata u malom obimu na njenoj teritoriji prevazilaze zanemarljivi nivo. Ukoliko se to ustanovi, strana ugovornica:

(a) izrađuje i sprovodi nacionalni akcioni plan u skladu s Aneksom C;

(b) dostavlja svoj nacionalni akcioni plan Sekretarijatu najkasnije tri godine nakon što Konvencija stupi na snagu za tu stranu ugovornicu ili tri godine nakon dostavljanja obavještenja Sekretarijatu, šta god da vremenski nastupi kasnije; i

(c) nakon toga, svake tri godine omogućava razmatranje napretka ostvarenog u ispunjavanju obaveza iz ovog člana, i ta razmatranja uvrštava u svoje izvještaje koji se podnose u skladu s članom 21.

4. Po potrebi, strane ugovornice mogu sarađivati kako međusobno tako i s relevantnim međuvladinim organizacijama i drugim subjektima kako bi se postigli ciljevi ovog člana. Takva saradnja može da obuhvata:

(a) izradu strategija za sprječavanje širenja korišćenja žive ili jedinjenja žive u zanatskom rudarstvu i dobijanju zlata u malom obimu;

(b) inicijative u domenu obrazovanja, edukacije u direktnom kontaktu s ljudima na terenu i izgradnje kapaciteta;

(c) promovisanje istraživanja o održivim alternativnim postupcima u kojima se ne koristi živa;

(d) pružanje tehničke i finansijske pomoći;

(e) partnerstva za pomoć u sprovođenju njihovih preuzetih obaveza iz ovog člana; i

(f) primjena postojećih mehanizama razmjene informacija za promovisanje znanja, najboljih praksi u zaštiti životne sredine i alternativnih tehnologija koje su održive u ekološkom, tehničkom, društvenom i ekonomskom smislu.

Član 8

EMISIJE

1. Ovaj član se odnosi na kontrolu i, gdje je to izvodljivo, na smanjenje emisija žive i jedinjenja žive, često izražene kao „ukupna živa“, u atmosferu, kroz mjere za kontrolu emisija iz tačkastih izvora koji spadaju u kategorije izvora navedene u Aneksu D.

2. U smislu ovog člana:

(a) „emisije“ su emisije žive i jedinjenja žive u atmosferu;

(b) „relevantni izvor“ je izvor koji spada u jednu od kategorija izvora koji su navedeni u Aneksu D. Strana ugovornica može, ako tako odluči, da utvrdi kriterijume za identifikovanje izvora koje obuhvata neka kategorija izvora navedena u Aneksu D dok god ti kriterijumi za bilo koju kategoriju obuhvataju najmanje 75 odsto emisija iz te kategorije;

(c) „novi izvor“ je svaki relevantni izvor u okviru neke kategorije navedene u Aneksu D čija je izgradnja ili značajna izmjena započela najmanje godinu dana nakon datuma:

(i) stupanja na snagu ove Konvencije za dotičnu stranu ugovornicu; ili

(ii) stupanja na snagu amandmana na Aneks D za dotičnu stranu ugovornicu, pri čemu izvor postaje predmet odredaba ove Konvencije isključivo na osnovu tog amandmana;

(d) „značajna izmjena“ je izmjena relevantnog izvora koja dovodi do značajnog povećanja emisija, isključujući svaku promjenu u emisijama koja proizilazi iz rekuperacije nusproizvoda. Strana ugovornica odlučuje o tome da li je neka izmjena značajna ili ne;

(e) „postojeći izvor“ je svaki relevantni izvor koji nije novi izvor;

(f) „granična vrijednost emisija“ je ograničenje koncentracije, mase ili udjela emisija žive ili jedinjenja žive, često izraženih kao „ukupna živa“, a koji se emituju iz tačkastog izvora.

3. Strana ugovornica s relevantnim izvorima preduzima mjere za kontrolu emisija i može da izradi nacionalni plan kojim propisuje mjere koje treba preduzeti za kontrolu emisija, kao i svoje očekivane ciljne vrijednosti, ciljeve i ishode. Svaki plan dostavlja se Konferenciji strana ugovornica u roku od četiri godine od datuma stupanja Konvencije na snagu za dotičnu stranu ugovornicu. Ukoliko strana ugovornica izradi plan sprovođenja u skladu s članom 20, strana ugovornica može u njega uvrstiti i plan izrađen u skladu s ovim stavom.

4. Za svoje nove izvore, svaka strana ugovornica zahtijeva primjenu najboljih dostupnih tehnika i najboljih praksi zaštite životne sredine, radi kontrole i, gdje je to izvodljivo, smanjenja emisija, što je prije moguće, a najkasnije pet godina nakon što Konvencija stupi na snagu za tu stranu ugovornicu. Strana ugovornica može primijeniti granične vrijednosti emisija koje su u skladu s primjenom najboljih dostupnih tehnika.

5. Za svoje postojeće izvore, svaka strana ugovornica uključuje u svoj nacionalni plan i sprovodi jednu ili više sljedećih mjera, uzimajući u obzir okolnosti na nivou države i ekonomsku i tehničku opravdanost i priuštivost mjera, što prije je to praktično izvodljivo, ali najkasnije u roku od deset godina nakon datuma na koji Konvencija stupi na snagu za dotičnu stranu ugovornicu:

(a) kvantitativno određeni cilj za kontrolu i, gdje je to izvodljivo, smanjenje emisija iz relevantnih izvora;

(b) granične vrijednosti emisija za kontrolu i, gdje je to izvodljivo, smanjenje emisija iz relevantnih izvora;

(c) primjenu najboljih dostupnih tehnika i najboljih praksi u zaštiti životne sredine za kontrolu emisija iz relevantnih izvora;

(d) strategija za kontrolu više zagađujućih supstanci kojom bi se istovremeno postigle koristi i u kontroli emisije žive;

(e) alternativne mjere za smanjenje emisija iz relevantnih izvora.

6. Strane ugovornice mogu da primijene iste mjere na sve relevantne postojeće izvore ili mogu da usvoje različite mjere u odnosu na različite kategorije izvora. Cilj mjera koje strana ugovornica primijeni jeste da se tokom vremena postigne razumni napredak u smanjenju emisija.

7. Svaka strana ugovornica izrađuje inventar emisija iz relevantnih izvora, što je prije praktično izvodljivo, a najkasnije u roku od pet godina od dana kada Konvencija stupi na snagu za dotičnu stranu, a nakon toga redovno ažurira navedeni inventar.

8. Konferencija strana ugovornica, na svom prvom sastanku, donosi uputstva o:

(a) najboljim dostupnim tehnikama i najboljim praksama zaštite životne sredine, uzimajući u obzir sve razlike između novih i postojećih izvora i potrebu svođenja efekata prenosa zagađenja između segmenata životne sredine na najmanju moguću mjeru; i

(b) podršci strana ugovornicama u sprovođenju mjera propisanih stavom 5, naročito u utvrđivanju ciljeva i uspostavljanju graničnih vrijednosti emisija.

9. Konferencija strana ugovornica, što je prije moguće, donosi uputstva o:

(a) kriterijumima koje strane ugovornice mogu da utvrde u skladu sa stavom 2 tačka (b);

(b) metodologiji za izradu inventara emisija.

10. Konferencija strana ugovornica stalno preispituje i po potrebi ažurira uputstva izrađena u skladu sa st. 8 i 9. Strane ugovornice uzimaju uputstva u obzir prilikom primjene relevantnih odredaba ovog člana.

11. Svaka strana ugovornica u svoje izvještaje koje dostavlja u skladu s članom 21 uvrštava informacije o sprovođenju ovog člana, a naročito informacije o mjerama koje je preduzela u skladu sa st. 4 do 7 i djelotvornosti tih mjera.

Član 9 ISPUŠTANJE

1. Ovaj član odnosi se na kontrolu i, gdje je to izvodljivo, na smanjenje ispuštanja žive i jedinjenja žive, često izraženih kao „ukupna živa“, u zemljište i vodu iz relevantnih tačkastih izvora koji nijesu regulisani drugim odredbama ove Konvencije.

2. U smislu ovog člana:

(a) „ispuštanje“ je ispuštanje žive ili jedinjenja žive u zemljište ili vodu;

(b) „relevantni izvor“ je svaki značajni antropogeni tačkasti izvor ispuštanja koji je strana ugovornica identifikovala kao takav, a koji nije regulisan drugim odredbama ove Konvencije;

(c) „novi izvor“ je svaki relevantni izvor čija je izgradnja ili značajna izmjena započela najmanje godinu dana nakon datuma stupanja ove Konvencije na snagu za dotičnu stranu;

(d) „značajna izmjena“ je izmjena relevantnog izvora koja dovodi do značajnog povećanja ispuštanja, izuzev promjena u ispuštanjima koje proističu iz rekuperacije nusproizvoda. Strana ugovornica odlučuje o tome da li je neka izmjena značajna ili ne;

(e) „postojeći izvor“ je svaki relevantni izvor koji nije novi izvor;

(f) „granična vrijednost ispuštanja“ je ograničenje koncentracije ili mase žive ili jedinjenja žive, često izraženih kao „ukupna živa“, koja se ispuštaju iz tačkastog izvora.

3. Svaka strana ugovornica je dužna da, najkasnije u roku od tri godine od datuma stupanja Konvencije na snagu za dotičnu stranu i redovno nakon toga, identifikuje relevantne kategorije tačkastih izvora.

4. Strana ugovornica koja ima relevantne izvore preduzima mjere za kontrolu ispuštanja i može da izradi nacionalni plan kojim propisuje mjere koje treba preduzeti za kontrolu ispuštanja, kao i očekivane ciljne vrijednosti, ciljeve i ishode. Svaki plan dostavlja se Konferenciji strana

ugovornica u roku od četiri godine od dana stupanja Konvencije na snagu za dotičnu stranu ugovornicu. Ukoliko strana ugovornica izradi plan sprovođenja u skladu s članom 20, ta strana ugovornica može u njega uvrstiti i plan izrađen u skladu s ovim stavom.

5. Mjere sadrže jedan ili više sljedećih elemenata, prema potrebi:

(a) granične vrijednosti ispuštanja, kako bi se kontrolisala i, gdje je to izvodljivo, smanjila ispuštanja iz relevantnih izvora;

(b) primjenu najboljih dostupnih tehnika i najboljih praksi u zaštiti životne sredine za kontrolu ispuštanja iz relevantnih izvora;

(c) strategiju kontrole više zagađujućih supstanci koja bi istovremeno omogućila koristi i za kontrolu ispuštanja žive;

(d) alternativne mjere za smanjenje ispuštanja iz relevantnih izvora.

6. Svaka strana će uspostaviti, što je prije moguće i ne kasnije od pet godina nakon dana stupanja na snagu Konvencije usvojiti uputstva o:

(a) najboljim dostupnim tehnikama i o najboljim praksama zaštite životne sredine, uzimajući u obzir sve razlike između novih i postojećih postrojenja i potrebe smanjenja prenosa zagađenja između segmenata životne sredine na najmanju moguću mjeru;

(b) metodologiji za pripremu inventara ispuštanja.

7. Svaka strana ugovornica, što je prije praktično izvodljivo, a najkasnije u roku od pet godina nakon što Konvencija stupi na snagu za dotičnu stranu, izrađuje i nakon toga redovno ažurira inventar ispuštanja žive iz relevantnih izvora.

8. Svaka strana ugovornica u svoje izvještaje koje dostavlja u skladu s članom 21 uvrštava informacije o sprovođenju ovog člana, a naročito informacije koje se tiču mjera koje je preduzela u skladu sa st. 3 do 6 i djelotvornosti tih mjera.

Član 10

EKOLOŠKI PRIHVATLJIVO PRIVREMENO SKLADIŠTENJE ŽIVE, OSIM OTPADNE ŽIVE

1. Ovaj član se primjenjuje na privremeno skladištenje žive i jedinjenja žive, kao što je utvrđeno članom 3, koje ne spada u značenje definicije otpada koji sadrži živu utvrđene članom 11.

2. Svaka strana ugovornica preduzima mjere kako bi osigurala da se privremeno skladištenje žive i jedinjenja žive namijenjenih za upotrebu koja je strani ugovornici dozvoljena u skladu s ovom konvencijom sprovodi na ekološki prihvatljiv način, uzimajući u obzir sva uputstva i u skladu sa svim zahtjevima utvrđenim u skladu sa stavom 3.

3. Konferencija strana ugovornica donosi uputstva o ekološki prihvatljivom privremenom skladištenju takve žive i jedinjenja žive, uzimajući u obzir sva relevantna uputstva izrađena u skladu s Bazelskom konvencijom o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovog odlaganja, kao i druga relevantna uputstva. Konferencija strana ugovornica može da usvoji zahtjeve za privremeno skladištenje kroz dodatni Aneks uz ovu Konvenciju u skladu s članom 27.

4. Strane ugovornice na odgovarajući način sarađuju međusobno i s relevantnim međuvladinim organizacijama i drugim subjektima, kako bi unaprijedile izgradnju kapaciteta za ekološki prihvatljivo privremeno skladištenje takve žive i jedinjenja žive.

Član 11

OTPAD KOJI SADRŽI ŽIVU

1. Odgovarajuće definicije Bazelske konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovog odlaganja primjenjuju se na otpad obuhvaćen ovom konvencijom za strane ugovornice Bazelske konvencije. Strane ugovornice ove Konvencije koje nijesu strane ugovornice Bazelske konvencije koriste te definicije kao smjernice koje se primjenjuju na otpad na koji se odnosi ova konvencija.

2. U smislu ove Konvencije, otpad koji sadrži živu su supstance ili predmeti koji:

(a) se sastoje od žive ili jedinjenja žive;

(b) sadrže živu ili jedinjenja žive; ili

(c) su kontaminirani živom ili jedinjenjima žive, u količinama koje prevazilaze relevantne pragove koje je definisala Konferencija strana ugovornica, u saradnji s relevantnim tijelima Bazelske konvencije na usklađen način, a koji se odlažu ili su namijenjeni za odlaganje ili se moraju odlagati u skladu s odredbama nacionalnog zakonodavstva ili ove konvencije. Ova definicija ne obuhvata jalovinu, otpadni kamen i otpad iz rudarstva, osim iz primarnog vađenja žive, osim ukoliko ne sadrže živu ili jedinjenja žive koja premašuju pragove koje je utvrdila Konferencija strana ugovornica.

3. Svaka strana ugovornica preduzima odgovarajuće mjere kako bi se:

(a) otpadom koji sadrži živu upravljalo na ekološki prihvatljiv način, uzimajući u obzir uputstva izrađena u skladu s Bazelskom konvencijom i u skladu s zahtjevima koje Konferencija strana ugovornica usvaja u vidu dodatnog Aneksa, u skladu s članom 27. Prilikom izrade zahtjeva, Konferencija strana ugovornica uzima u obzir propise i programe strana ugovornica o upravljanju otpadom;

(b) otpad koji sadrži živu prerađivao, reciklirao, regenerisao ili se direktno ponovo koristio u okviru upotrebe dozvoljene strani ugovornici u skladu s ovom konvencijom ili odlagao na ekološki prihvatljiv način, u skladu sa stavom 3 (a);

(c) osiguralo da otpad koji sadrži živu ne prevozi preko međunarodnih granica osim u svrhu ekološki prihvatljivog odlaganja u skladu s ovim članom i Bazelskom Konvencijom, kada su u pitanju strane ugovornice te konvencije. U okolnostima u kojima se Bazelska konvencija ne odnosi na prevoz preko međunarodnih granica, strana ugovornica dozvoljava takav prevoz tek nakon što u obzir uzme sva relevantna međunarodna pravila, standarde i uputstva.

4. Konferencija strana ugovornica nastoji da tijesno sarađuje s relevantnim tijelima Bazelske konvencije pri revidiranju i ažuriranju, kada je to odgovarajuće, uputstava iz stava 3 (a).

5. Strane ugovornice se podstiču da sarađuju međusobno i s relevantnim međuvladinim organizacijama i drugim subjektima, po potrebi, radi razvoja i održavanja

globalnih, regionalnih i nacionalnih kapaciteta za ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži živu.

Član 12

KONTAMINIRANE LOKACIJE

1. Svaka strana ugovornica nastoji da izradi odgovarajuće strategije za identifikovanje i procjenu lokacija kontaminiranih živom ili jedinjenjima žive.
2. Sve aktivnosti za smanjenje rizika koje takve lokacije predstavljaju sprovode se na ekološki prihvatljiv način koji obuhvata, po potrebi, procjenu rizika za zdravlje ljudi i životnu sredinu od prisutne žive ili jedinjenja žive.
3. Konferencija strana ugovornica donosi uputstva o upravljanju kontaminiranim lokacijama, koje mogu obuhvatati metode i pristupe za:
 - (a) identifikovanje i karakterizaciju lokacija;
 - (b) uključivanje javnosti;
 - (c) procjene rizika za zdravlje ljudi i životnu sredinu;
 - (e) mogućnosti za upravljanje rizicima koje predstavljaju kontaminirane lokacije;
 - (f) procjenu koristi i troškova; i
 - (g) vrednovanje rezultata.
4. Strane ugovornice se podstiču na saradnju u izradi strategija i aktivnosti sprovođenja utvrđivanja, procjene, određivanja prioriteta, upravljanja i, po potrebi, remedijacije kontaminiranih lokacija.

Član 13

FINANSIJSKA SREDSTVA I MEHANIZAM FINANSIRANJA

1. Svaka strana ugovornica se obavezuje da obezbijedi, u okviru svojih mogućnosti, sredstva u pogledu nacionalnih aktivnosti koje su namijenjene sprovođenju ove Konvencije, u skladu sa svojim nacionalnim politikama, prioritetima, planovima i programima. Takva sredstva mogu obuhvatati domaće finansiranje kroz relevantne politike, razvojne strategije i nacionalne budžete, kao i bilateralno i multilateralno finansiranje, kao i uključenost privatnog sektora.
2. Ukupna djelotvornost s kojom ovu Konvenciju sprovode zemlje u razvoju koje su strane ugovornice Konvencije povezana je s djelotvornim sprovođenjem ovog člana.
3. Multilateralni, regionalni i bilateralni izvori finansijske i tehničke pomoći, kao i izgradnje kapaciteta i prenosa tehnologija, podstiču se po hitnom postupku da bi se unaprijedile i povećale aktivnosti u vezi s živom u vidu podrške zemljama u razvoju koje su strane ugovornice Konvencije u sprovođenju ove Konvencije, u vidu finansijskih sredstava, tehničke pomoći i prenosa tehnologija.
4. Strane ugovornice, u svojim aktivnostima vezanim za finansiranje, u potpunosti vode računa o specifičnim potrebama i posebnim okolnostima strana ugovornica koje spadaju u kategoriju malih ostrvskih država u razvoju ili najmanje razvijenih zemalja.
5. Ovim se definiše mehanizam za pružanje adekvatnih, predvidivih i blagovremenih finansijskih sredstava. Mehanizam treba da podrži strane ugovornice koje pripadaju kategoriji

zemalja u razvoju kao i strane ugovornice čije su privrede u tranziciji u sprovođenju njihovih obveza u skladu s Konvencijom.

6. Mehanizam obuhvata:

(a) Povjerenički fond Globalnog fonda za životnu sredinu i

(b) posebni međunarodni program za podršku izgradnji kapaciteta i pružanje tehničke pomoći.

7. Povjerenički fond Globalnog fonda za životnu sredinu pruža nova, predvidiva, adekvatna i blagovremena finansijska sredstva za pokrivanje troškova kao podršku sprovođenju ove Konvencije, kao što je dogovorila Konferencija strana ugovornica. Za potrebe ove Konvencije, Povjereničkim fondom Globalnog fonda za životnu sredinu upravlja se pod vođstvom Konferencije strana ugovornica, kojoj je fond i odgovoran. Konferencija strana ugovornica daje uputstva o opštim strategijama, politikama, programskim prioritetima i ispunjavanju uslova za pristup finansijskim sredstvima i za njihovo korišćenje. Osim toga, Konferencija strana ugovornica daje uputstva o indikativnoj listi kategorija aktivnosti koje mogu dobiti podršku Povjereničkog fonda Globalnog fonda za životnu sredinu. Povjerenički fond Globalnog fonda za životnu sredinu obezbjeđuje sredstva za pokriće dogovorenih inkrementalnih troškova ostvarivanja globalne koristi po životnu sredinu i dogovorenih cjelokupnih troškova pojedinih pomoćnih aktivnosti.

8. Prilikom obezbjeđivanja sredstava za neku aktivnost, Povjerenički fond Globalnog fonda za životnu sredinu uzima u obzir potencijalna smanjenja žive kroz predloženu aktivnost naspram troškova za njeno sprovođenje.

9. Za potrebe ove Konvencije, Programom navedenim u stavu 6 tačka (b) upravljaće se pod vođstvom Konferencije strana ugovornica, kojoj će Program biti i odgovoran. Konferencija strana ugovornica, na svom prvom sastanku, odlučuje o instituciji koja će biti domaćin Programa, pri čemu to treba da bude neki već postojeći subjekt, a kojoj će davati uputstva, uključujući i pojedinosti vezane za trajanje Programa. Sve strane ugovornice i ostali relevantni akteri pozivaju se da obezbijede finansijska sredstva za Program, na dobrovoljnoj osnovi.

10. Konferencija strana ugovornica i subjekti koji čine mehanizam dogovaraju se, na prvom sastanku Konferencije strana ugovornica, o aranžmanima za sprovođenje gorenavedenih stavova.

11. Konferencija strana ugovornica vrši reviziju, najkasnije na svom trećem sastanku, a nakon toga i redovno, vezano za nivoe finansiranja, uputstva koje je Konferencija strana ugovornica uputila subjektima kojima je povjereno operativno sprovođenje mehanizma uspostavljenog u skladu s ovim članom i njihove djelotvornosti, kao i vezano za njihovu sposobnost rješavanja promjenljivih potreba strana ugovornica koje spadaju u kategoriju zemalja u razvoju i zemalja strana ugovornica čija je privreda u tranziciji.

Na osnovu te revizije, preduzimaju se odgovarajuće aktivnosti radi unapređenja djelotvornosti mehanizma.

12. Sve strane ugovornice pozvane su da u okviru svojih mogućnosti, doprinesu mehanizmu. Mehanizmom se podstiče obezbjeđivanje sredstava iz drugih izvora, uključujući privatni sektor,

i njime se nastoji da se na što bolji način iskoriste ta sredstva za aktivnosti koje mehanizam podržava.

Član 14

IZGRADNJA KAPACITETA, TEHNIČKA POMOĆ I PRENOS TEHNOLOGIJA

1. Strane ugovornice sarađuju kako bi, svaka u okviru svojih mogućnosti, pružile blagovremenu i odgovarajuću pomoć u izgradnji kapaciteta i tehničku pomoć stranama ugovornicama koje su zemlje u razvoju, a naročito stranama ugovornicama koje su najmanje razvijene ili su male ostrvske države u razvoju, kao i stranama ugovornicama čija je privreda u tranziciji, kako bi im se pomoglo u sprovođenju njihovih obaveza iz ove Konvencije.

2. Pomoć u izgradnji kapaciteta i tehnička pomoć u skladu sa stavom 1 ovog člana i članom 13 može se pružati kroz regionalne, podregionalne i nacionalne aranžmane, uključujući postojeće regionalne i podregionalne centre, kroz druga multilateralna i bilateralna sredstva i kroz partnerstva, uključujući partnerstva koja obuhvataju privatni sektor. Treba težiti saradnji i koordinaciji s drugim multilateralnim sporazumima iz oblasti zaštite životne sredine koji se tiču hemikalija i otpada, u cilju veće djelotvornosti tehničke pomoći i njenog sprovođenja.

3. Strane ugovornice Konvencije iz reda razvijenih zemalja i druge strane ugovornice, u okviru svojih mogućnosti, promovišu i podstiču, po potrebi uz podršku privatnog sektora i drugih relevantnih aktera, razvoj, prenos i širenje savremenih, ekološki prihvatljivih, alternativnih tehnologija i pristup takvim tehnologijama za strane ugovornice koje su zemlje u razvoju, a naročito za najmanje razvijene zemlje i male ostrvske države u razvoju, kao i za strane ugovornice čija je privreda u tranziciji, kako bi ojačale kapacitete za djelotvorno sprovođenje ove Konvencije.

4. Konferencija strana ugovornica, najkasnije na svom drugom sastanku, a nakon toga i redovno, uzimajući u obzir podneske i izvještaje strana ugovornica, uključujući i one propisane u članu 21, kao i informacije koje su dostavili drugi akteri, dužna je da:

(a) razmatra informacije o postojećim inicijativama i napretku postignutom u vezi s alternativnim tehnologijama;

(b) uzme u obzir potrebe strana ugovornica za alternativnim tehnologijama, naročito strana ugovornica koje su zemlje u razvoju; i

(c) identifikuje izazove s kojima se suočavaju strane ugovornice, naročito strane ugovornice koje su zemlje u razvoju, prilikom prenosa tehnologija.

5. Konferencija strana ugovornica daje preporuke o tome kako dodatno unaprijediti izgradnju kapaciteta, tehničku pomoć i prenos tehnologije u skladu s ovim članom.

Član 15

ODBOR ZA SPROVOĐENJE I USKLAĐENOST

1. Ovim se osniva mehanizam, uključujući Odbor kao pomoćno tijelo Konferencije strana ugovornica, za promociju sprovođenja odredaba ove Konvencije i razmatranje usklađenosti s tim odredbama. Uloga mehanizma, uključujući Odbor, treba da bude podsticanje djelovanja, a posebnu pažnju posvećuje odgovarajućim kapacitetima na nivou država i okolnostima strana ugovornica.

2. Odbor promoviše sprovođenje svih odredaba ove Konvencije i razmatra usklađenost s tim odredbama. Odbor ispituje kako pojedinačna tako i sistemska pitanja sprovođenja i usklađenosti i daje preporuke Konferenciji strana ugovornica, kada za tim postoji potreba.

3. Odbor se sastoji od 15 članova, koje imenuju strane ugovornice a bira ih Konferencija strana ugovornica, uz dužnu pažnju prema pravičnoj geografskoj zastupljenosti zasnovanoj na pet regiona Ujedinjenih nacija; prvi članovi se biraju na prvom sastanku Konferencije strana ugovornica, a nakon toga u skladu s poslovnikom koji je odobrila Konferencija strana ugovornica u skladu sa stavom 5; članovi Odbora su kompetentni u oblasti od značaja za ovu Konvenciju i zajednički posjeduju odgovarajuću kombinaciju ekspertiza.

4. Odbor može da razmatra pitanja na osnovu:

- (a) pisanih podnesaka koje strana ugovornica dostavi u vezi sa sopstvenom usklađenošću;
- (b) nacionalnih izvještaja u skladu s članom 21; i
- (c) zahtjeva Konferencije strana ugovornica.

5. Odbor detaljno utvrđuje svoj poslovnik, koji je predmet dobijanja odobrenja na drugom sastanku Konferencije strana ugovornica;

Konferencija strana ugovornica može da usvoji dodatan opis poslova Odbora.

6. Odbor preduzima sve napore da svoje preporuke usvaja konsenzusom. Ukoliko su svi naponi za postizanje konsenzusa iscrpljeni, a konsenzus nije postignut, takve preporuke se, kao posljednje rješenje, usvajaju tročetvrtinskom većinom glasova članova koji su prisutni i glasaju, na osnovu kvoruma dvije trećine članova.

Član 16

ZDRAVSTVENI ASPEKTI

1. Strane ugovornice se podstiču da:

(a) promovišu razvoj i sprovođenje strategija i programa za prepoznavanje rizičnih grupa i njihove zaštite, a naročito ranjivih grupa, što može uključivati usvajanje naučno utemeljenih zdravstvenih smjernica koje se odnose na izloženost živi i edinjenjima žive, postavljanje ciljnih vrijednosti za smanjenje izloženosti živi, po potrebi, i edukaciju javnosti, uz učešće sektora javnog zdravstva i drugih uključenih sektora;

(b) promovišu razvoj i sprovođenje naučno utemeljenih obrazovnih i preventivnih programa o izloženosti živi i jedinjenjima žive na radnom mjestu;

(c) promovišu odgovarajuće službe zdravstvene zaštite za sprečavanje, liječenje i njegu onih grupa ljudi koji su pogođeni uticajima izloženosti živi ili jedinjenjima žive; i

(d) uspostave i ojačaju, po potrebi, institucionalne i stručne zdravstvene kapacitete za prevenciju, dijagnostiku, liječenje i praćenje zdravstvenih rizika koji su vezani za izloženost živi i jedinjenjima žive.

2. Konferencija strana ugovornica, u razmatranju pitanja ili aktivnosti vezanih za zdravlje, treba da:

(a) se savjetuje i sarađuje sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, Međunarodnom organizacijom rada i drugim relevantnim međuvladinim organizacijama, po potrebi; i

(b) promoviše saradnju i razmjenu informacija sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, Međunarodnom organizacijom rada i drugim relevantnim međuvladinim organizacijama, na odgovarajući način.

Član 17 **RAZMJENA INFORMACIJA**

1. Svaka strana ugovornica pospješuje razmjenu:

(a) naučnih, tehničkih, ekonomskih i pravnih informacija u vezi s živom i jedinjenjima žive, uključujući toksikološke, ekotoksikološke i bezbjednosne informacije;

(b) informacija o smanjenju ili ukidanju proizvodnje, upotrebe, trgovine, emisija i ispuštanja žive i jedinjenjima žive;

(c) informacija o tehnički i ekonomski izvodljivim alternativama za:

(i) proizvode koji sadrže živu;

(ii) proizvodne procese u kojima se koriste živa ili jedinjenja žive; i

(iii) aktivnosti i procese u kojima se emituje ili ispušta živa ili jedinjenja žive; uključujući informacije o rizicima po zdravlje i životnu sredinu, ekonomskim i socijalnim troškovima i koristima od takvih alternativa; i

(d) epidemioloških informacija o uticajima na zdravlje koji se vezuju za izlaganje živi i jedinjenjima žive, u bliskoj saradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugim relevantnim organizacijama, po potrebi.

2. Strane ugovornice mogu da razmjenjuju informacije iz stava 1 direktno, putem Sekretarijata ili u saradnji s drugim relevantnim organizacijama, uključujući sekretarijate konvencija za hemikalije i otpad, po potrebi.

3. Sekretarijat podstiče saradnju u razmjeni informacija iz ovog člana, kao i saradnju s relevantnim organizacijama, uključujući sekretarijate multilateralnih sporazuma o životnoj sredini i drugih međunarodnih inicijativa. Osim informacija koje dostavljaju strane ugovornice, ove informacije sadrže i informacije međuvladinih i nevladinih organizacija s ekspertizom u domenu žive i nacionalnih i međunarodnih institucija s takvom ekspertizom.

4. Svaka strana ugovornica imenuje nacionalnu kontakt osobu za razmjenu informacija u skladu s ovom konvencijom, uključujući informacije u vezi sa saglasnošću strana ugovornica uvoznica u skladu s članom 3.

5. Za potrebe ove konvencije, informacije o zdravlju i bezbjednosti ljudi i životne sredine ne smatraju se povjerljivim. Strane ugovornice koje razmjenjuju druge informacije u skladu s ovom konvencijom štite sve povjerljive informacije u skladu s onim što međusobno dogovore.

Član 18 **INFORMISANJE, SVIJEŠT JAVNOSTI I EDUKACIJA**

1. Svaka strana ugovornica, u okviru svojih mogućnosti, podstiče i olakšava:

(a) pružanje javnosti dostupnih informacija o:

- (i) efektima žive i jedinjenja žive na zdravlje i životnu sredinu;
- (ii) alternativama živi i jedinjenjima žive;
- (iii) temama identifikovanim u članu 17 stav 1;
- (iv) rezultatima svojih aktivnosti istraživanja, razvoja i praćenja u skladu s članom 19; i
- (v) aktivnostima za ispunjavanje obaveza koje proističu iz ove Konvencije

(b) edukaciju, obuku i podizanje svijesti javnosti u vezi s efektima izloženosti živi i jedinjenjima žive na zdravlje ljudi i životnu sredinu, u saradnji s relevantnim međuvladinim i nevladinim organizacijama i ranjivim populacijama, po potrebi.

2. Svaka strana ugovornica koristi postojeće mehanizme ili razmatra razvoj mehanizama kao što je inventar ispuštanja i prenosa zagađujućih supstanci, po potrebi, za prikupljanje i širenje informacija o procjenama svojih godišnjih količina žive i jedinjenja žive koje se emituju, ispuštaju ili odlažu kroz antropogene aktivnosti.

Član 19 **ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I PRAĆENJE**

1. Uzimajući u obzir svoje okolnosti i mogućnosti, strane ugovornice nastoje da sarađuju na razvoju i unapređivanju:

(a) inventara upotreba, potrošnje i antropogenih emisija u vazduh i ispuštanja žive i jedinjenja žive u vodu i zemljište;

(b) modeliranja i geografski reprezentativnog praćenja nivoa žive i jedinjenja žive kod ranjivih populacija i u medijima u životnoj sredini, uključujući i biotičke medije, kao što su ribe, morski sisari, morske kornjače i ptice, kao i saradnje u prikupljanju i razmjeni relevantnih i odgovarajućih uzoraka;

(c) procjene uticaja žive i jedinjenja žive na zdravlje ljudi i životnu sredinu, uz društvene, ekonomske i kulturne uticaje, naročito u vezi s ranjivim populacijama;

(d) usklađenih metodologija za aktivnosti koje se preduzimaju u skladu s alinejama (a), (b) i (c);

(e) informacija o ciklusu u životnoj sredini, prenosu (uključujući i prenos na velikim udaljenostima i taloženje), transformaciji i sudbini žive i jedinjenja žive u nizu ekosistema, vodeći računa o razlici između antropogenih i prirodnih emisija i ispuštanja žive i ponovne mobilizacije žive iz istorijskih naslaga;

(f) informacija o trgovini i prometu žive i jedinjenja žive i proizvoda koji sadrže živu; i

(g) informacija i istraživanju o tehničkoj i ekonomskoj dostupnosti proizvoda i procesa koji ne sadrže živu i o najboljim dostupnim tehnikama i najboljim praksama zaštite životne sredine s ciljem smanjenja i praćenja emisija i ispuštanja žive i jedinjenja žive.

2. Strane ugovornice bi, po potrebi, trebalo da nadograđuju postojeće mreže praćenja i istraživačke programe prilikom preduzimanja aktivnosti identifikovanih u stavu 1.

Član 20

PLANOVI SPROVOĐENJA

1. Svaka strana ugovornica može na osnovu početnog ispitivanja izraditi i sprovesti plan za ispunjavanje obaveza koje proističu iz ove Konvencije, uzimajući u obzir domaće okolnosti. Svaki takav plan se šalje Sekretarijatu odmah nakon izrade.
2. Svaka strana ugovornica može revidirati i ažurirati svoje planove primjene uzimajući u obzir domaće okolnosti i pozivajući se na uputstva Konferencije strana ugovornica i druga relevantna uputstva.
3. Pri obavljanju poslova iz st. 1 i 2, strane ugovornice konsultovaće zainteresovane strane na nacionalnom nivou kako bi olakšale izradu, sprovođenje, reviziju i ažuriranje svojih planova sprovođenja.
4. Strane ugovornice, takođe, mogu međusobno da koordinišu regionalne planove kako bi olakšale sprovođenje ove Konvencije.

Član 21

IZVJEŠTAVANJE

1. Svaka strana ugovornica podnosi izvještaje Konferenciji strana ugovornica, posredstvom Sekretarijata, o mjerama koje je preduzela za sprovođenje odredaba ove Konvencije i o djelotvornosti takvih mjera i mogućim izazovima pri ispunjavanju ciljeva Konvencije.
2. Svaka strana ugovornica uvrštava u svoje izvještaje informacije navedene u članovima 3, 5, 7, 8 i 9 ove Konvencije.
3. Konferencija strana ugovornica, na svom prvom sastanku, odlučuje o vremenu i formatu izvještavanja koje strane ugovornice ugovornice treba da poštuju, uzimajući u obzir da bi bilo poželjno da to izvještavanje bude koordinisano s izvještavanjem o drugim relevantnim konvencijama o hemikalijama i otpadu.

Član 22

OCJENA DJELOTVORNOSTI

1. Konferencija strana ugovornica vrši ocjenu djelotvornosti sprovođenja ove Konvencije, počev najkasnije šest godina nakon datuma stupanja Konvencije na snagu, a nakon toga periodično, u intervalima koje sama utvrdi.
2. Da bi se olakšalo ocjenjivanje, Konferencija strana ugovornica, na svom prvom sastanku, inicira uspostavljanje procedura kojima sebi obezbjeđuje uporedive podatke dobijene praćenjem, o prisustvu i kretanju žive i jedinjenja žive u životnoj sredini, kao i trendove nivoa žive i jedinjenja žive uočenih u biotičkim medijima i ranjivim populacijama.
3. Evaluacija se sprovodi na osnovu dostupnih naučnih, ekoloških, tehničkih, finansijskih i ekonomskih podataka, uključujući:
(a) izvještaje i druge informacije dobijene praćenjem, dostavljene Konferenciji strana ugovornica u skladu sa stavom 2;

- (b) izvještaje podnesene u skladu s članom 21;
- (c) informacije i preporuke obezbijeđene u skladu s članom 15; i
- (d) izvještaje i druge relevantne informacije o funkcionisanju aranžmana finansijske pomoći, prenosa tehnologije i izgradnje kapaciteta, koji su uspostavljeni na osnovu ove Konvencije.

Član 23

KONFERENCIJA STRANA UGOVORNICA

1. Ovim se osniva Konferencija strana ugovornica.
2. Prvi sastanak Konferencije strana ugovornica saziva izvršni direktor Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu najkasnije godinu dana od datuma stupanja ove Konvencije na snagu. Nakon toga, redovni sastanci Konferencije strana ugovornica održavaju se u redovnim vremenskim intervalima o kojima odlučuje Konferencija.
3. Vanredni sastanci Konferencije strana ugovornica održavaju se kada Konferencija ocijeni da je to potrebno ili na zahtjev bilo koje strane ugovornice, u pisanoj formi, pod uslovom da ga, u roku od šest mjeseci nakon što je Sekretarijat proslijedio stranama ugovornicama takav zahtjev, podrži najmanje jedna trećina strana ugovornica.
4. Konferencija strana ugovornica se konsenzusom dogovara i usvaja, na svom prvom sastanku, poslovnik i finansijska pravila za sebe i sva svoja pomoćna tijela, kao i finansijske odredbe kojima se uređuje funkcionisanje Sekretarijata.
5. Konferencija strana ugovornica kontinuirano revidira i ocjenjuje sprovođenje ove konvencije. Ona obavlja funkcije koje su joj dodijeljene ovom konvencijom i u tom smislu:
 - (a) osniva pomoćna tijela koja smatra potrebnim za sprovođenje ove konvencije;
 - (b) sarađuje, po potrebi, s nadležnim međunarodnim organizacijama i međuvladinim i nevladinim tijelima;
 - (c) redovno razmatra sve informacije koje se njoj i Sekretarijatu dostave u skladu s članom 21;
 - (d) razmatra sve preporuke koje joj podnosi Odbor za sprovođenje i usklađenost;
 - (e) razmatra i preduzima svaku dodatnu aktivnost koja može biti potrebna za postizanje ciljeva ove konvencije; i
 - (f) revidira Aneks A i B u skladu s članom 4 i članom 5.
6. Ujedinjene nacije, njihove specijalizovane agencije i Međunarodna agencija za atomsku energiju, kao i sve države koje nijesu strane ugovornice ove konvencije, mogu imati predstavnike na sastancima Konferencije strana ugovornica u svojstvu posmatrača. Svako tijelo ili agencija, bilo nacionalno ili međunarodno, vladino ili nevladino, koje je kvalifikovano za pitanja na koja se odnosi ova konvencija, a koje je obavijestilo Sekretarijat o svojoj želji da ima predstavnika na sastanku Konferencije strana ugovornica u svojstvu posmatrača, može da dobije dozvolu za to, osim u slučaju da najmanje jedna trećina prisutnih strana ugovornica na to uloži prigovor. Prijem i učešće posmatrača vrši se na osnovu poslovnika koji donosi Konferencija strana ugovornica.

Član 24

SEKRETARIJAT

1. Ovim se osniva Sekretarijat.

2. Funkcije Sekretarijata su sljedeće:

- (a) organizuje sastanke Konferencije strana ugovornica i njenih pomoćnih tijela i pruža im usluge koje zatraže;
- (b) podstiče pružanje pomoći strana ugovornicama u sprovođenju ove konvencije, naročito stranama ugovornicama iz reda zemalja u razvoju i stranama ugovornicama čija je privreda u tranziciji, na zahtjev;
- (c) vrši koordinaciju, po potrebi, sa sekretarijatima relevantnih međunarodnih tijela, naročito drugih konvencija o hemikalijama i otpadu;
- (d) pruža pomoć strana ugovornicama u razmjeni informacija koje se odnose na sprovođenje ove konvencije;
- (e) priprema i stavlja stranama ugovornicama na raspolaganje redovne izvještaje koji se zasnivaju na informacijama dobijenim u skladu s čl. 15 i 21 i drugim dostupnim informacijama;
- (f) sklapa, u skladu s opštim smjernicama Konferencije strana ugovornica, administrativne i ugovorne aranžmane koji mogu biti potrebni za djelotvorno vršenje njegovih funkcija; i
- (g) vrši druge funkcije sekretarijata utvrđene u ovoj Konvenciji i druge funkcije koje Konferencija strana ugovornica može da odredi.

3. Funkcije sekretarijata za ovu Konvenciju obavlja izvršni direktor Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu, osim ukoliko Konferencija strana ugovornica, tročtvrtinskom većinom strana ugovornica koje su prisutne i glasaju, ne odluči da funkcije sekretarijata povjeri jednoj ili više drugih međunarodnih organizacija.

4. Konferencija strana ugovornica, uz konsultacije s odgovarajućim međunarodnim tijelima, može da propiše pojačanu saradnju i koordinaciju između Sekretarijata i sekretarijata drugih konvencija o hemikalijama i otpadu. Konferencija strana ugovornica, uz konsultacije s odgovarajućim međunarodnim tijelima, može da pruži dodatna uputstva vezana za ovo pitanje.

Član 25

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Strane ugovornice nastoje da riješe svaki međusobni spor o tumačenju ili primjeni ove konvencije pregovorima ili mirnim putem na drugi način, po sopstvenom izboru.

2. Prilikom ratifikacije, prihvatanja i potvrđivanja ove konvencije ili pristupanja ovoj Konvenciji ili u bilo koje vrijeme nakon toga, strana ugovornica koja nije regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može da izjavi u pisanom instrumentu koji podnese depozitaru da, u vezi sa svakim sporom o tumačenju ili primjeni ove konvencije, priznaje jedno od sljedećih sredstava rješavanja sporova ili oba kao obavezne u odnosu na svaku stranu koja prihvata istu obavezu:

- (a) arbitražu u skladu s procedurom propisanom u dijelu I Aneksa E;
- (b) pokretanje spora pred Međunarodnim sudom pravde.

3. Strana ugovornica koja jeste regionalna organizacija za ekonomsku integraciju može dati izjavu s jednakim dejstvom u vezi s arbitražom, a u skladu sa stavom 2.

4. Izjava data u skladu sa st. 2 ili 3 ostaje na snazi do isteka njenog važenja u skladu s u njoj navedenim uslovima ili najviše tri mjeseca nakon što se kod depozitara deponuje obavještenje o njenom opozivu u pisanoj formi.

5. Istek važenja izjave, obavještenje o opozivu ili nova izjava ni na koji način ne utiču na postupak koji je u toku pred arbitražnim sudom ili Međunarodnim sudom pravde, osim ukoliko se strane ugovornice u sporu drukčije ne saglase.

6. Ako strane ugovornice u sporu nijesu prihvatile isti način rješavanja spora u skladu sa st. 2 ili 3, ili ako nijesu u stanju da spor riješe sredstvima navedenim u stavu 1 u roku od dvanaest mjeseci nakon što jedna strana ugovornica obavijesti drugu da između njih postoji spor, spor se predaje komisiji za mirenje, na zahtjev bilo koje od strana ugovornica u sporu.

Procedura propisana u dijelu II Aneksa E primjenjuje se na mirenje iz ovog člana.

Član 26

AMANDMANI NA KONVENCIJU

1. Amandmane na ovu Konvenciju može predložiti bilo koja strana ugovornica.

2. Amandmani na ovu Konvenciju usvajaju se na sastanku Konferencije strana ugovornica. Tekst svakog predloženog amandmana Sekretarijat dostavlja stranama ugovornicama najmanje šest mjeseci prije sastanka na kojem se predlaže usvajanje. Sekretarijat takođe dostavlja predložene amandmane potpisnicama ove konvencije i, kao informaciju, depozitaru.

3. Dogovor o svakom predloženom amandmanu na Konvenciju strane ugovornice nastoje postići konsenzusom. Ako su svi naponi za postizanje konsenzusa iscrpljeni, a dogovor nije postignut, kao posljednje rješenje, amandman se usvaja tročetvrtinskom većinom glasova strana ugovornica koje su prisutne i glasaju na sastanku.

4. Usvojene amandmane depozitar dostavlja svim stranama ugovornicama na ratifikaciju, prihvatanje ili potvrđivanje.

5. Ratifikacija, prihvatanje ili potvrđivanje amandmana saopštava se depozitaru u pisanoj formi. Amandman usvojen u skladu sa stavom 3, za strane ugovornice koje su pristale da se obavežu istim, stupa na snagu devedesetog dana nakon datuma deponovanja instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili potvrđivanju najmanje tri četvrtine strana ugovornica koje su bile strane ugovornice u vrijeme usvajanja amandmana. Nakon toga amandman stupa na snagu za bilo koju drugu stranu ugovornicu devedesetog dana nakon datuma na koji ta strana ugovornica deponuje svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju ili potvrđivanju amandmana.

Član 27

USVAJANJE DOPUNSKIH ANEKSA I IZMJENA I DOPUNA ANEKSA

1. Aneksi uz ovu Konvenciju čine njen sastavni dio i, ako nije izričito drugačije određeno, upućivanje na ovu Konvenciju predstavlja istovremeno i upućivanje na njene anekse.

2. Dodatni aneksi usvojeni nakon stupanja na snagu ove konvencije odnose se isključivo na proceduralna, naučna, tehnička ili administrativna pitanja.

3. Sljedeći postupak primjenjuje se za predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu dodatnih aneksa uz ovu Konvenciju:

(a) dodatni aneksi predlažu se i usvajaju u skladu s postupkom propisanim u st. 1 do 3 člana 26;

(b) svaka strana ugovornica koja nije u mogućnosti da prihvati dodatni aneks o tome obavještava depozitara, u pisanoj formi, u roku od godinu dana od datuma kada je depozitar dostavio obavještenje o usvajanju tog aneksa. Depozitar bez odlaganja obavještava sve strane ugovornice o svakom takvom primljenom obavještenju. Strana ugovornica može u bilo koje vrijeme obavijestiti depozitara, u pisanoj formi, da povlači prethodno obavještenje o neprihvatanju dodatnog aneksa, nakon čega aneks stupa na snagu za tu stranu u skladu s podstavom (c); i

(c) po isteku godinu dana od datuma kada je depozitar dostavio obavještenje o usvajanju dodatnog aneksa, taj aneks stupa na snagu za sve strane ugovornice koje nijesu dostavile obavještenje o neprihvatanju u skladu s odredbama podstava (b).

4. Predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu izmjena i dopuna aneksa uz ovu Konvenciju predmet je istih procedura kao i predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu dodatnih aneksa uz Konvenciju, osim što izmjena i dopuna aneksa neće stupiti na snagu ni za jednu stranu koja je dala izjavu u vezi s izmjenom i dopunom aneksa u skladu s članom 30 stav 5, u kom slučaju svaka takva izmjena i dopuna za takvu stranu stupa na snagu devedesetog dana nakon datuma na koji je ona kod depozitara deponovala svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju u odnosu na takvu izmjenu i dopunu.

5. Ako se dodatni aneks ili izmjena i dopuna aneksa odnosi na amandman na Konvenciju, dodatni aneks ili izmjene i dopune ne stupaju na snagu sve dok ne stupa na snagu amandman na Konvenciju.

Član 28

PRAVO GLASA

1. Svaka strana ugovornica ove konvencije ima jedan glas, osim u slučajevima predviđenim u stavu 2.

2. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju, u pitanjima u okviru svoje nadležnosti, ostvaruje svoje pravo glasa s brojem glasova jednakim broju svojih država članica koje su strane ugovornice ove konvencije. Takva organizacija ne ostvaruje svoje pravo glasa ako bilo koja od njenih država članica ostvari svoje pravo glasa, i obrnuto.

Član 29

POTPISIVANJE

Ova Konvencija otvorena je za potpisivanje u Kumamotu, u Japanu, svim državama i regionalnim organizacijama za ekonomsku integraciju dana 10. i 11. oktobra 2013. godine, a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku do 9. oktobra 2014.

Član 30

RATIFIKACIJA, PRISTUPANJE, POTVRĐIVANJE ILI PRISTUPANJE

1. Ova konvencija je predmet ratifikacije, prihvatanja ili potvrđivanja od strane država i regionalnih organizacija za ekonomsku integraciju. Otvorena je za pristupanje državama i regionalnim organizacijama za ekonomsku integraciju od dana nakon datuma zatvaranja Konvencije za potpisivanje. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju deponuju se kod depozitara.

2. Regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja postane strana ugovornica ove Konvencije pri čemu ni jedna od njenih država članica nije strana ugovornica obavezuju sve obaveze iz Konvencije. Kada se radi o takvim organizacijama, čije su jedna ili više država članica strane ugovornice ove konvencije, organizacija odnosno njene države članice individualno odlučuju o svojim odgovornostima za izvršavanje obaveza iz Konvencije. U takvim slučajevima, organizacija i države članice nemaju pravo da svoja prava iz Konvencije ostvaruju istovremeno.

3. Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju navodi obim svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koja uređuje ova konvencija u instrumentu o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju. Svaka takva organizacija takođe obavještava depozitara, koji dalje obavještava strane ugovornice, o svakoj bitnoj izmjeni u obimu svojih nadležnosti.

4. Podstiče se svaka država ili regionalna organizacija za ekonomsku integraciju da u vrijeme ratifikacije, prihvatanja, potvrđivanja ili pristupanja Sekretarijatu dostavi informacije o svojim mjerama za sprovođenje Konvencije.

5. U svom instrumentu o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju, svaka strana ugovornica može izjaviti da svaka izmjena i dopuna aneksa u odnosu na nju stupa na snagu tek nakon deponovanja njenog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju u odnosu na taj Aneks.

Član 31

STUPANJE NA SNAGU

1. Ova konvencija stupa na snagu devedesetog dana nakon datuma deponovanja pedesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju.

2. Za svaku državu ili regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju koja ratifikuje, prihvata ili odobrava ovu Konvenciju ili joj pristupa nakon polaganja pedesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju, Konvencija stupa na snagu devedesetog dana nakon datuma deponovanja instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, potvrđivanju ili pristupanju te države ili regionalne organizacije za ekonomsku integraciju.

3. U svrhu st. 1 i 2, instrument koji deponuje regionalna organizacija za ekonomsku integraciju ne smatra se dodatnim u odnosu na one koje su deponovale države članice te organizacije.

Član 32

REZERVE

Na ovu konvenciju ne mogu se stavljati rezerve.

Član 33
POVLAČENJE

1. Strana ugovornica se može povući iz Konvencije dostavljanjem pisanog obavještenja depozitaru u bilo kom trenutku nakon tri godine od datuma na koji je Konvencija stupila na snagu za tu stranu ugovornicu.

2. Svako takvo povlačenje stupa na snagu nakon isteka godinu dana od datuma na koji depozitar primi obavještenje o povlačenju ili na neki kasniji datum koji je naveden u obavještenju o povlačenju.

Član 34
DEPOZITAR

Depozitar ove konvencije je generalni sekretar Ujedinjenih nacija.

Član 35
VJERODOSTOJNI TEKSTOVI

Original ove konvencije, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku jednako vjerodostojni, polaže se kod depozitara.

Kao potvrdu navedenog, doljepotpisani, za to zvanično ovlašćeni, potpisali su ovu konvenciju.

Sastavljeno u Kumamotu, u Japanu, dana desetog oktobra dvije hiljade i trinaeste godine.

ANEKS A PROIZVODI KOJI SADRŽE ŽIVU

Sljedeći proizvodi nijesu obuhvaćeni ovim aneksom:

- (a) proizvodi neophodni za civilnu zaštitu i vojne svrhe;
- (b) proizvodi za istraživanje, kalibraciju instrumenata i korišćenje kao referentni standard;
- (c) ako ne postoji adekvatna alternativa koja ne sadrži živu, prekidači i releji, hladne katodne fluorescentne sijalice i fluorescentne sijalice sa spoljašnjom elektrodom za elektronske displeje i uređaje za mjerenje;
- (d) proizvodi koji se koriste u tradicionalnim ili vjerskim obredima; i
- (e) vakcine koje sadrže tiomersal kao konzervans.

Dio I: Proizvodi koji su predmet člana 4 stav 1

Proizvodi koji sadrže živu	Datum nakon koga nije dozvoljena proizvodnja, uvoz ili izvoz
Baterije, osim dugmastih cink-srebrooksidnih baterija, čiji je sadržaj žive < 2% i dugmastih cink-vazduh baterija čiji je sadržaj žive < 2 %	2020
Sklopke i releji, osim mostova za veoma precizno mjerenje kapacitivnosti i gubitaka visokofrekventnih sklopki RF i releja u instrumentima za praćenje i kontrolu, u kojima sadržaj žive ne premašuje 20 mg po mostu, sklopki ili releju	2020
Kompaktne fluorescentne sijalice za opšte primjene osvjetljenja od ≤ 30 W u kojima sadržaj žive premašuje 5 mg po gorioniku lampe	2020
Fluorescentne cijevi za opšte primjene osvjetljenja: (a) Sa tri sloja fosfora < 60 W u kojima sadržaj žive premašuje 5 mg po sijalici, (b) Halofosfatne ≤ 40 W u kojima sadržaj žive premašuje 10 mg žive po sijalici	2020
Sijalice s gasovitom živom pod visokim pritiskom za opšte primjene osvjetljenja	2020
Živa u fluorescentnim sijalicama s hladnim katodama i fluorescentnim sijalicama sa spoljašnjom elektrodom za elektronske displeje: (a) kratke (≤ 500 mm) u kojima sadržaj žive premašuje 3,5 mg po sijalici	2020

(b) srednje duge (> 500 mm i ≤ 1 500 mm) u kojima sadržaj žive premašuje 5 mg po sijalici (c) duge (> 1 500 mm) u kojima sadržaj žive premašuje 13 mg po sijalici	
Kozmetički proizvodi (u kojima sadržaj žive premašuje 1ppm), uključujući sapune i kreme za izbjeljivanje kože, osim kozmetičkih proizvoda za područje oko očiju u kojima se živa koristi kao konzervans, a djelotvorna i sigurna zamjena konzervansa nije dostupna ⁽¹⁾	2020
Pesticidi, biocidi i antiseptici za topikalnu primjenu	2020
Sljedeći neelektronski uređaji za mjerenje, osim neelektronskih uređaja za mjerenje koji se ugrađuju u krupnu opremu ili se upotrebljavaju za precizno mjerenje, u slučaju kada ne postoji odgovarajuća alternativa koja ne sadrži živu: (a) barometri; (b) higrometri; (c) manometri; (d) termometri; (e) aparati za mjerenje krvnog pritiska.	2020

Dio II: Proizvodi koji su predmet člana 4 stav 3

Proizvodi koji sadrže živu	Odredbe
Zubni amalgam	Mjerama koje strana ugovornica treba da preduzme kako bi postepeno ukinula upotrebu zubnog amalgama moraju se uzeti u obzir nacionalne okolnosti strane ugovornice i važeća međunarodna uputstva, kao i obuhvatiti dvije ili više mjera sa sljedećeg spiska: (i) utvrđivanje nacionalnih ciljeva za prevenciju karijesa i promovisanje zdravlja, čime se smanjuje potreba za popravkom zuba; (ii) utvrđivanje nacionalnih ciljeva za smanjenje upotrebe amalgama; (iii) promovisanje upotrebe isplativih i klinički efikasnih alternativa za popravku zuba koje ne sadrže živu; (iv) promovisanje istraživanja i razvoja kvalitetnih materijala za popravku zuba koji ne sadrže živu; (v) podsticanje reprezentativnih stručnih organizacija i fakulteta stomatologije da stomatologe i studente uče i osposobljavaju da za popravku zuba koriste alternative koje ne sadrže živu i da promovišu najbolju praksu upravljanja;

	(vi) odvrćanje od sklapanja polisa i programa osiguranja koji upotrebi zubnih amalgama daju prednost u odnosu na popravku zuba koja ne sadrži živu; (vii) podsticanje na sklapanje polisa i programa osiguranja koji upotrebi kvalitetnih alternativa za popravku zuba daju prednost u odnosu na amalgamska punjenja; (viii) ograničavanje upotrebe zubnog amalgama na amalgam u kapsulama; (ix) podsticanje primjene najboljih praksi zaštite životne sredine u stomatološkim ustanovama s ciljem smanjenja ispuštanja žive i jedinjenja žive u vodu i zemljište.
--	--

(¹) Namjera je da se ne obuhvate kozmetički proizvodi, sapuni i kreme koji su kontaminirani živom u tragovima.

ANEKS B
PROIZVODNI PROCESI U KOJIMA SE KORISTE ŽIVA ILI JEDINJENJA ŽIVE

Dio I: Procesi koji su predmet člana 5 stav 2

Proizvodni procesi u kojima se koriste živa ili jedinjenja žive	Datum prestanka upotrebe
Hlor-alkalna proizvodnja	2025
Proizvodnja acetaldehida u kojoj se živa ili jedinjenja žive koriste kao katalizator	2018

Dio II: Procesi koji su predmet člana 5 stav 3

Proizvodni procesi u kojima se koristi živa	Odredbe
Proizvodnja monomer vinilhlorida	Mjere koje strane ugovornice ugovornice treba da preduzmu obuhvataju, ali se ne ograničavaju na: (i) smanjenje upotrebe žive po jedinici proizvodnje za 50 posto do 2020. godine u odnosu na upotrebu iz 2010. godine; (ii) promovisanje mjera za smanjenje oslanjanja na živu u primarnom rudarstvu; (iii) preduzimanje mjera za smanjenje emisija i ispuštanja žive u životnu sredinu; (iv) podršku istraživanju i razvoju katalizatora i procesa koji ne sadrže živu; (v) zabranu upotrebe žive 5 godina nakon što Konferencija strana ugovornica utvrdi da su katalizatori koji ne sadrže živu za postojeće procese postali tehnički i ekonomski opravdani; (vi) izvještavanje Konferencije strana ugovornica o naporima koje strane ugovornice preduzimaju za razvoj i/ili utvrđivanje alternativa i ukidanje upotrebe žive u skladu s članom 21.
Natrijum ili kalijum metilat ili etilat	Mjere koje strane ugovornice ugovornice treba da preduzmu obuhvataju, ali se ne ograničavaju na: (i) mjere za smanjenje upotrebe žive radi što bržeg izbacivanja iz upotrebe, a najkasnije u roku od 10 godina od stupanja na snagu ove konvencije; (ii) smanjenje upotrebe žive po jedinici proizvodnje za 50 posto do 2020. godine u odnosu na upotrebu iz 2010. godine; (iii) zabranu upotrebe svježe žive iz primarnog rudarstva;

	(iv) pružanje podrške istraživanju i razvoju procesa koji ne sadrže živu; (v) zabranu upotrebe žive 5 godina nakon što Konferencija strana ugovornica utvrdi da su procesi koji ne sadrže živu postali tehnički i ekonomski opravdani; (vi) izvještavanje Konferencije strana ugovornica o naporima koje strane ugovornice ugovornice preduzimaju za razvoj i/ili utvrđivanje alternativa i izbacivanje iz upotrebe žive u skladu s članom 21.
Proizvodnja poliuretana pomoću katalizatora koji sadrže živu	Mjere koje strane ugovornice ugovornice treba da preduzmu obuhvataju, ali se ne ograničavaju na: (i) mjere za smanjenje upotrebe žive radi što bržeg izbacivanja iz upotrebe, a najkasnije u roku od 10 godina od stupanja na snagu ove konvencije; (ii) preduzimanje mjera kojima će se smanjiti oslanjanje na živu iz primarnog rudarstva; (iii) preduzimanje mjera za smanjenje emisija i ispuštanja žive u životnu sredinu; (iv) podršku istraživanju i razvoju katalizatora i procesa koji ne sadrže živu; (v) izvještavanje Konferencije strana ugovornica o naporima koje strane ugovornice preduzimaju za razvoj i/ili utvrđivanje alternativa i izbacivanje iz upotrebe žive u skladu s članom 21. Stav 6 člana 5 ne primjenjuje se na ovaj proizvodni proces.

ANEKS C

ZANATSKO RUDARSTVO I DOBIJANJE ZLATA U MALOM OBIMU

Nacionalni akcioni planovi

1. Svaka strana ugovornica na koju se primjenjuju odredbe člana 7 stav 3 u svoj nacionalni akcioni plan uvrštava:

- (a) nacionalne ciljeve i ciljeve smanjenja;
- (b) aktivnosti za izbacivanje iz upotrebe:
 - (i) amalgamacije cijele rude;
 - (ii) otvorenog spaljivanja amalgama ili prerađenog amalgama;
 - (iii) spaljivanja amalgama u stambenim područjima; i
 - (iv) ispiranja cijanida u sedimentu, rudi i mulju u koji je dodata živa, bez prethodnog uklanjanja žive;
- (c) korake za pojednostavljivanje formalizacije i regulacije u sektoru zanatskog rudarstva i dobijanja zlata u malom obimu;
- (d) početne procjene količine žive koja se upotrebljava i prakse koja se primjenjuje u sektoru zanatskog rudarstva i dobijanja zlata u malom obimu na njenoj teritoriji;
- (e) strategije za podsticanje smanjenja emisija i ispuštanja i izloženosti živi u zanatskom rudarstvu i dobijanju zlata u malom obimu, uključujući i metode kod kojih se ne upotrebljava živa;
- (f) strategije za upravljanje trgovinom i sprječavanje širenja upotrebe žive i jedinjenja žive iz stranih i domaćih izvora u zanatskom rudarstvu i dobijanju zlata u malom obimu;
- (g) strategije za uključivanje zainteresovanih strana u sprovođenje i nastavak razvoja nacionalnog akcionog plana;
- (h) strategiju javnog zdravstva o izloženosti živi radnika u sektoru zanatskog rudarstva i dobijanja zlata u malom obimu i njihovih zajednica. Između ostalog, takva strategija treba da obuhvata prikupljanje zdravstvenih podataka, edukaciju zdravstvenih radnika i podizanje svijesti kroz zdravstvene ustanove;
- (i) strategija za sprječavanje izlaganja ranjivih kategorija stanovništva, naročito djece i žena u reprodukcijom dobu, a posebno trudnica, živi koja se upotrebljava u sektoru zanatskog rudarstva i dobijanja zlata u malom obimu;
- (j) strategije za pružanje informacija radnicima u u sektoru zanatskog rudarstva i dobijanja zlata u malom obimu i pogođenim zajednicama; i
- (k) vremenskog okvira sprovođenja nacionalnog akcionog plana.

2. Svaka strana ugovornica može u svoj nacionalni akcioni plan uvrstiti dodatne strategije za postizanje svojih ciljeva, uključujući upotrebu ili uvođenje standarda za zanatsko rudarstvo i dobijanje zlata u malom obimu bez upotrebe žive, kao i tržišne mehanizme ili marketinške alate.

ANEKS D
LISTA TAČKASTIH IZVORA EMISIJA ŽIVE I JEDINJENJA ŽIVE U ATMOSFERU

Kategorije izvora:

elektrane na ugalj;

industrijski kotlovi na ugalj;

procesi taljenja i pečenja koji se primjenjuju u proizvodnji obojenih metala
(¹);

spalionice otpada;

pogoni za proizvodnju cementnog klinkera

(¹) U smislu ovog aneksa „obojeni metali” su olovo, cink, bakar i industrijsko zlato.

ANEKS E

ARBITRAŽA I POSTUPCI MIRENJA

Dio I: Arbitražni postupak

Arbitražni postupak u smislu člana 25 stav 2 tačka (a) ove konvencije je sljedeći:

Član 1

1. Strana ugovornica može inicirati obraćanje arbitraži u skladu s članom 25 ove konvencije pisanim obavještenjem upućenim drugoj strani ili stranama ugovornicama u sporu. Uz obavještenje dostavlja se tužbeni zahtjev sa svim priloženim dokumentima. U takvom obavještenju navodi se predmet arbitraže i navodi, posebno, član ove konvencije čije je tumačenje ili primjena sporno.

2. Strana ugovornica koja podnosi tužbu obavještava Sekretarijat da upućuje spor na arbitražu u skladu s članom 25 ove konvencije. Uz obavještenje dostavlja se pisano obavještenje strane ugovornice koja podnosi tužbu, tužbeni zahtjev i priložena dokumenta iz stava 1. Tako primljene informacije Sekretarijat proslijeđuje svim stranama ugovornicama.

Član 2

1. Ako se spor uputi na arbitražu u skladu s članom 1 iznad, osniva se arbitražno vijeće. Ono se sastoji od tri člana.

2. Svaka strana ugovornica u sporu imenuje jednog arbitra, a tako imenovana dva arbitra sporazumno određuju trećeg arbitra koji će biti predsjednik vijeća. U sporovima između više od dvije strane ugovornice, strane ugovornice s istim interesom zajednički imenuju jednog arbitra sporazumno. Predsjednik vijeća ne smije biti državljanin ni jedne od strana ugovornica u sporu, niti imati svoje stalno mjesto boravka na teritoriji bilo koje od tih strana ugovornica, niti biti zaposlen od bilo koje od tih strana ugovornica, niti se baviti predmetnim slučajem u bilo kojem drugom svojstvu.

3. Svako upražnjeno mjesto popunjava se na način propisan za prvobitno imenovanje.

Član 3

1. Ako jedna od strana ugovornica u sporu ne imenuje arbitra u roku od dva mjeseca od datuma na koji je tužena strana ugovornica primila obavještenje o arbitraži, druga strana ugovornica može obavijestiti Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, koji sprovodi imenovanje u roku od sljedeća dva mjeseca.

2. Ako predsjednik arbitražnog vijeća ne bude određen u roku od dva mjeseca od datuma imenovanja drugog arbitra, Generalni sekretar Ujedinjenih nacija, na zahtjev strane ugovornice, određuje predsjednika u periodu od sljedeća dva mjeseca.

Član 4

Arbitražno vijeće donosi svoje odluke u skladu s odredbama ove konvencije i međunarodnim pravom.

Član 5

Ako se strane ugovornice u sporu ne dogovore drugačije, arbitražno vijeće donosi svoj poslovnik o radu.

Član 6

Arbitražno vijeće može, na zahtjev jedne od strana ugovornica u sporu, preporučiti neophodne privremene mjere zaštite.

Član 7

Strane ugovornice u sporu pomažu radu arbitražnog vijeća, a naročito, koristeći se svim sredstvima koja su im na raspolaganju:

- (a) dostavljaju sva relevantna dokumenta, informacije i objekte; i
- (b) omogućuju, kada je to potrebno, pozivanje svjedoka ili stručnjaka i prijem njihovih dokaza.

Član 8

Strane ugovornice u sporu i arbitri dužni su da štite povjerljivost svake informacije ili dokumenta koje tokom postupka pred arbitražnim vijećem prime kao povjerljive.

Član 9

Ako arbitražno vijeće ne odluči drugačije zbog posebnih okolnosti slučaja, troškove arbitražnog vijeća strane ugovornice u sporu snose kroz jednak doprinos. Vijeće vodi evidenciju o svim svojim troškovima i stranama ugovornicama dostavlja konačni obračun.

Član 10

Strana ugovornica koja u predmetu spora ima interes pravne prirode na koji odluka može uticati, može se u postupak uključiti uz saglasnost arbitražnog vijeća.

Član 11

Arbitražno vijeće može saslušati i utvrditi protivtužbe koje proističu direktno iz predmeta spora.

Član 12

Odluke arbitražnog vijeća i o postupku i o sadržaju, donose se većinom glasova njegovih članova.

Član 13

1. Ako se jedna od strana ugovornica u sporu ne pojavi pred arbitražnim vijećem ili propusti priliku da brani svoj slučaj, druga strana ugovornica može zahtijevati od vijeća da nastavi postupak i donese svoju odluku.

Izostanak strane ugovornice ili propust strane ugovornice da brani svoj slučaj ne smatra se preprekom za vođenje postupka.

2. Prije donošenja konačne odluke, arbitražno vijeće mora se uvjeriti da je tužbeni zahtjev zasnovan na činjenicama i pravu.

Član 14

Arbitražno vijeće donosi svoju konačnu odluku u roku od pet mjeseci od datuma na koji je u potpunosti konstituisano, osim ako smatra potrebnim da se rok produži za određeni period koji ne smije biti duži od dodatnih pet mjeseci.

Član 15

Konačna odluka arbitražnog vijeća ograničava se na predmet spora i navodi razloge na kojima se zasniva. Ona sadrži imena članova koji su učestvovali, kao i datum konačne odluke. Svaki član vijeća može priložiti izdvojeno mišljenje ili mišljenje koje se razlikuje od konačne odluke.

Član 16

Konačna odluka obavezujuća je za strane ugovornice u sporu. Tumačenje ove konvencije dato u konačnoj odluci takođe je obavezujuće za stranu koja se uključila u postupak u skladu s članom 10 iznad u mjeri u kojoj se ono odnosi na pitanja u pogledu kojih se ta strana

ugovornica uključila. Protiv konačne odluke ne postoji mogućnost žalbe, osim ako su se strane ugovornice u sporu unaprijed dogovorile o žalbenom postupku.

Član 17

Svako neslaganje koje se može pojaviti između strana ugovornica koje konačna odluka obavezuje u skladu s članom 16 iznad, u pogledu tumačenja ili načina sprovođenja te konačne odluke, bilo koja od strana ugovornica može podnijeti na odlučivanje arbitražnom vijeću koje je donijelo odluku.

Dio II: Postupak mirenja

Postupak mirenja u smislu člana 25 stav 6 ove konvencije je sljedeći:

Član 1

Zahtjev strane ugovornice u sporu za uspostavljanje komisije za mirenje u skladu s članom 25 stav 6 ove konvencije dostavlja se u pisanom obliku Sekretarijatu, a jedan primjerak drugoj strani ili stranama ugovornicama u sporu. Sekretarijat bez odlaganja o tome obavještava sve strane ugovornice.

Član 2

1. Ako se strane ugovornice u sporu ne sporazumiju drugačije, komisija za mirenje sastoji se od tri člana, pri čemu svaka od zainteresovanih strana ugovornica imenuje jednog, a predsjednika zajednički biraju ti članovi.

2. U sporovima između više od dviju strana ugovornica, strane ugovornice ugovornice koje imaju isti interes imenuju svog člana sporazumno dogovorom.

Član 3

Ako strane ugovornice u sporu ne obave bilo koje imenovanje u roku od dva mjeseca od datuma na koji je Sekretarijat primio pisani zahtjev iz člana 1, Generalni sekretar Ujedinjenih nacija, na zahtjev bilo koje strane ugovornice ugovornice, može obaviti takvo imenovanje u novom roku od dva mjeseca.

Član 4

Ako predsjednik komisije za mirenje nije izabran u roku od dva mjeseca od imenovanja drugog člana komisije, Generalni sekretar Ujedinjenih nacija na zahtjev bilo koje strane ugovornice u sporu, imenuje predsjednika u novom roku od dva mjeseca.

Član 5

Komisija za mirenje pomaže strana ugovornicama u sporu na nezavisan i nepristrasan način u njihovom nastojanju da postignu mirno rješenje spora.

Član 6

1. Komisija za mirenje može sprovoditi postupak mirenja na način koji smatra adekvatnim, uzimajući u obzir okolnosti slučaja i stavove koje strane ugovornice u sporu mogu izraziti, uključujući i svaki zahtjev za brzo rješenje. Komisija može donijeti svoj poslovnik o radu po potrebi, ako se strane ugovornice ne dogovore drugačije.

2. Komisija za mirenje može, u bilo koje vrijeme tokom postupka, davati prijedloge ili preporuke za rješavanje spora.

Član 7

Strane ugovornice u sporu sarađuju s komisijom za mirenje. One posebno nastoje da ispune zahtjeve komisije za mirenje u odnosu na dostavljanje pisanih materijala, pružanje dokaza i učestvovanje na sastancima. Strane ugovornice i članovi komisije za mirenje dužni su da

čuvaju povjerljivost svake informacije ili dokumenta koje tokom postupka pred komisijom prime kao povjerljive.

Član 8

Komisija za mirenje odluke donosi većinom glasova svojih članova.

Član 9

Osim ako je spor već riješen, najkasnije dvanaest mjeseci nakon što je u potpunosti konstituisana, komisija za mirenje podnosi izvještaj s preporukama za rješavanje spora, koji strane ugovornice u sporu razmatraju u dobroj vjeri.

Član 10

O svakom neslaganju u vezi s pitanjem da li je komisija za mirenje nadležna za razmatranje nekog pitanja, odlučuje komisija.

Član 11

Troškove komisije za mirenje strane ugovornice u sporu snose kroz jednak doprinos, osim ako se dogovore drugačije. Komisija vodi evidenciju o svim svojim troškovima i stranama ugovornicama dostavlja konačni obračun.

Član 3

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore – Međunarodni ugovori".